

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Ústav historických věd

**Sídlištní objekty únětické kultury
v Mikulovicích – parcela 241/6**

Jan Málek

Bakalářská práce

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a v seznamu pramenů a literatury uvedl veškeré použité informační zdroje.

Byl jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 25. 11. 2013

Jan Málek

Na začátku bych chtěl poděkovat doc. PhDr. L. Jiráňovi, CSc za vedení prvních kroků bakalářské práce. Dále PhDr. J. Jílkovi za dokončení práce pod jeho vedením. PhDr. J. Musilovi z Regionálního muzea v Chrudimi za pomoc a rady při kreslení střepů. A v poslední řadě chci poděkovat rodičům za podporu a trpělivost při vzniku této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá nalezištěm v Mikulovicích nedaleko Pardubic. Bude hodnotit a datovat nálezy únětické kultury z parcely p. Bálka V Loučkách. První část složená z teoretického textu o únětické kultuře představuje její obecné shrnutí od keramiky až po pohřby. Dále přibližuje únětickou kulturu z východních Čech, historii bádání na nalezišti v Mikulovicích a jeho přírodní podmínky. Druhá praktická část zpracovává materiál z archeologického výzkumu na parcele p. Bálka. V závěru práce jsou nálezy datovány a zaráženy do příslušného období.

Klíčová slova:

Mikulovice, únětická kultura, archeologický výzkum, nálezy

Summary

The bachelor thesis deals with the site in Mikulovice near Pardubice. It will evaluate and date findings of the Únětice culture from the parcel of Mr. Balek in Loučky. The first part is consisting of a theoretical text about the Únětice culture, which presents a general summary from ceramics to funerals. Further it concentrates on the Únětice culture in eastern Bohemia, history, research at the site in Mikulovice and its natural conditions. The second practical part presents material of archaeological research on the parcel Mr. Balk. All findings will be dated and placed into corresponding categories in conclusion of thesis.

Key words:

Mikulovice, the Únětice culture, archaeological research, findings

1	Úvod.....	1
2	Charakteristika přírodního regionu Pardubicka	2
2.1	<i>Pardubický kraj</i>	2
2.2	<i>Pardubice</i>	3
2.2.1	<i>Mikulovice.....</i>	3
3	Únětická kultura.....	3
3.1	<i>Vnitřní chronologie únětické kultury.....</i>	4
3.2	<i>Prostorové rozložení únětické kultury v Čechách.....</i>	5
3.3	<i>Sídliště</i>	5
3.3.1	<i>Sídlištní objekty.....</i>	6
3.4	<i>Pohřbívání.....</i>	6
3.5	<i>Keramika</i>	7
3.6	<i>Výrobky z kovu.....</i>	8
4	Osídlení východních Čech únětickou kulturou	8
4.1	<i>Hradecko</i>	9
4.2	<i>Pardubicko</i>	10
4.2.1	<i>Okolí Mikulovic.....</i>	10
4.2.1.1	<i>Dražkovice.....</i>	10
4.2.1.2	<i>Blato</i>	10
4.2.1.2.1	<i>Hromadný hrob v Blatě</i>	12
4.2.1.3	<i>Staré Jesenčany.....</i>	13
4.2.2	<i>Ostatní.....</i>	14
4.3	<i>Chrudimsko.....</i>	14
4.3.1	<i>Chrudim.....</i>	14
4.3.2	<i>Medlešice.....</i>	15
4.3.3	<i>Úhřetice.....</i>	15
4.3.4	<i>Okolí.....</i>	17
5	Depoty a obchodní cesty, spojení s Moravou	17
6	Lokalizace	21
7	Stručná historie bádání v Mikulovicích.....	21
8	Katalog	22

8.1	<i>Nálezová situace na parcele</i>	22
8.2	<i>Popis objektu a nálezů</i>	23
8.3	<i>Datace nálezů z parcely</i>	39
9	Závěr	44
10	Přílohy	46
10.1	<i>Soupis nálezů</i>	46
10.2	<i>Obrázky</i>	46
10.3	<i>Objekty</i>	54
10.4	<i>Keramika</i>	67
10.5	<i>Tabulky</i>	78
10.6	<i>Seznam zkratk</i>	82
11	Použitá literatura	83
11.1	<i>Seznam obrazových příloh</i>	87
11.2	<i>Seznam tabulkových příloh</i>	88
11.3	<i>Seznam grafů</i>	88

1 Úvod

Má bakalářská práce s názvem *Sídlištní objekty únětické kultury v Mikulovicích – parcela 241/6* byla vybrána s ohledem na mé bydliště, naleziště se nachází nedaleko a také jsem zde absolvoval část své studentské archeologické praxe pod garancí Východočeského muzea v Pardubicích.

Naleziště v Mikulovicích je známá polykulturní lokalita ve východních Čechách již od minulého století. V posledních desetiletích se díky stoupající stavební aktivitě, zaměřila pozornost archeologů k tomuto místu.

Cílem této práce je zpracovat a vyhodnotit materiál z archeologického výzkumu v Mikulovicích na lokalitě "V Loučkách". Dále jsem se snažil začlenit nálezy z parcely 241/6 do kontextu východočeské únětické kultury. Zpracovávaná parcela se nachází na severovýchodním okraji lokality "V Loučkách". Hlavním zdrojem a metodickou oporou mi byla práce doc. L. Jiráně *Archeologie pravěkých Čech: Doba bronzová*¹ a pro únětickou kulturu ve východních Čechách byly důležité práce V. Vokolka.

Záchranný archeologický výzkum prováděl archeologický ústav AVČR v Praze. Tímto bych chtěl poděkovat PhDr. J. Frolíkovi, CSc. za zapůjčení archeologického materiálu z výzkumu v Mikulovicích, který probíhal pod jeho vedením.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí, a to teoretické a praktické. V teoretickém oddíle nalezneme obecné pojednání o únětické kultuře, jejím chronologickém dělení, sídlištních, keramice nebo pohřbívání. Další teoretická část se zabývá únětickými nalezišti a nálezy z prostředí východních Čech a nejbližším okolí Mikulovic. Praktická část pod názvem Katalog zahrnuje seznam a popis objektu s nalezeným materiálem, dataci nálezů, grafické vyobrazení keramiky a objektu s příloženou fotodokumentací a tabulkami.

Na začátku této bakalářské práce přede mnou stalo několik úkolů. Nejprve to bylo vytvoření teoretické části o únětické kultuře podle zadané hlavní literatury a dalších pramenů. Dále moje vypracování bakalářské práce přešlo v praktickou část, kdy jsem začal dojíždět do muzea v Chrudimi za účelem kresby a popisu archeologického materiálu z Mikulovic. Před ukončením zpracování materiálu byla pořízena ještě fotodokumentace zajímavých nálezů.

¹JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*. Praha, 2008. ISBN 978-80-86124-78-0.

Následně jsem kresby zpracoval, připravil a převedl je do digitální podoby a nakonec upravil. Oporou při dataci mi byly výše zmíněné texty doc. L. Jiráně a V. Vokolka.

2 Charakteristika přírodního regionu Pardubicka

2.1 Pardubický kraj

Pardubický kraj se nalézá převážně na území východních Čech, ale také částečně zasahuje na území historické Moravy. Jeho rozloha přes 4,5 tisíce km² se rozkládá na území celkem čtyř okresů, kterými jsou Pardubice, Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí.

Na většině území kraje jsou vrchoviny a pahorkatiny, které přecházejí do nížin kolem Labe. V severovýchodní části Pardubického kraje na hranici s Kladskem, leží jeho nejvyšší vrchol Kralický Sněžník (1423 m n. m.).² K masívu Kralického Sněžníku přiléhají ze severozápadu Orlické hory a na jihu chrání Pardubický kraj Železné hory a Českomoravská vrchovina se Žďárskými vrchy.

Celý Pardubický kraj se nachází na tzv. Východočeské tabuli, která je pod soustavou v části České tabule. Je to plochá pahorkatina a na jihovýchodě s vrchovinným územím, tvořená svrchnokřídovými sedimenty s lokálními neogenními mořskými a pleistocenními říčními sedimenty.³

Podnebí v Pardubickém kraji je určováno převážně jeho polohou ve střední Evropě, tak i klimatotvornými a orografickými vlivy. Leží v přechodné oblasti mezi oceánickým a kontinentálním typem klimatu. Převážná část pardubického regionu leží do nadmořské výšky cca 300 metrů. Proto ji řadíme do teplé klimatické oblasti s průměrnou letní teplotou 18°C a s více než 50 letními dny a mrazovými dny pod 110.⁴

² VOREL, Petr. *Navštivte Pardubický kraj*. Pardubice, 2006, str. 18.

³ DEMEK, J. a kol. *Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny*. Brno, 2006, str. 503. ISBN 80-86064-99-9.

⁴ MACKOVČIN, P. - SEDLÁČEK, M. *Chraněná území ČR sv. IV Pardubicko*. Praha, 2002, str. 27. ISBN 80-86064-44-1.

2.2 Pardubice

Nacházejí se na soutoku řek Labe a Chrudimky v nadmořské výšce 237 metrů. Žije zde něco okolo 91 tisíc obyvatel.

Město Pardubice se nachází v rovinaté krajině zvaná Polabská nížina. Pardubickou krajinu si můžeme takřka celou prohlédnout z vrcholku Kunětické hory, která je považována za krajinný symbol Pardubicka. Z geomorfologického hlediska určuje nížinný ráz krajiny tzv. Pardubická kotlina.⁵

Pardubická kotlina patří do části Východolabské kotliny, kde tvoří její jihovýchodní část. Tvoří ji erozní kotlina v povodí Labe na slínovcích, jílovcích a prachovcích svrchní křídly s pleistocenními sedimenty. Má převážně rovinný povrch středopleistocenních a mladopleistocenních říčních teras a údolních niv Labe, místy se sprašovými pokryvy a závějemi.⁶

2.2.1 Mikulovice

Mikulovice se nalézají na Heřmanoměstecké tabuli, ta tvoří západní část již Chrudimské tabule. Jedná se o plochou pahorkatinu na východě v povodí Chrudimky a na západě s železnohorskými přítoky Labe. Podloží je tvořeno z větší části na slínovcích, jílovcích a prachovcích spodního, středního a svrchního turonu s pleistocenními říčními a proluviálními štěrky, písky a sprašemi. Sestává se z pleistocenních teras Chrudimky, proluviálních teras železnohorských přítoků Labe a ze sprašových pokryvů a závějí.⁷

3 Únětická kultura

Únětickou kulturu jako první pojmenoval lékař Č. Rýzner, který vykopal její pohřebiště na katastru v Úněticích u Roztok v sedmdesátých letech 19. století. Tento původně český název přešel i do evropské archeologie. Od doby, kdy Rýzner učinil svůj objev, se začaly hojně množit nálezy nejen v Čechách, ale také i v zemích sousedních. Tím se pojem „únětická kultura“ rozšířil na celou střední Evropu.⁸

⁵ VOKOLEK, Vít. Pravěk. In: Šebek, F. (ed.) *Dějiny Pardubic, 1. díl*. Pardubice, 1990, str. 11.

⁶ DEMEK, J. a kol. *Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny*, str. 340.

⁷ *Tamtéž*, str. 146.

⁸ BÖHM, Jaroslav. Rozšíření kultury únětické. *Památky archeologické XXXIV*. 1924, str. 1.

K časovému určení období trvání únětické kultury nám slouží chronologie. Podle absolutní chronologie, která se opírá o data získaná pomocí metody ^{14}C . Tou bylo určeno období pro výskyt únětické kultury mezi roky 2300 až 1600 před Kristem, kdy okolo roku 2300 začíná její protoúnětická fáze ještě v eneolitu.⁹

Pro sledování únětické kultury je nejprve třeba si ujasnit, co znamená pojem „únětická oblast“. Nejvíce výstižně ji popsal Jaroslav Böhm slovy: „*Únětickou oblastí rozumíme tedy území, odkud známe hroby a sídliště s bronzovým a hlavně keramickým inventářem typicky únětickým, při čemž nesmíme zapomenout na lokální varianty. Nelze proto do oblasti únětické zahrnovati také kraje s inventářem na únětickou kulturu upomínajícím, pokud jej lze vysvětliti jako výsledek kulturních a obchodních styků.*“ Dále J. Böhm uvádí že: „*Osídlení únětického lidu nebylo ovšem kompaktní. Nedovoloval to ani počet obyvatelstva, ani přírodní podmínky. Proto v době únětické nalézáme obyvatelstvo soustředěné v několika skupinách, jež odlišují se lokálními varietami, trvají v celkovém rámci kultury únětické. Jsou to skupiny: česká, durýnská, slezsko-poznaňská a moravsko-rakouská.*“¹⁰

Pro větší část střední Evropy je ve starší době bronzové charakteristická únětická kultura. Začala vznikat už v pozdním eneolitu jako protoúnětická fáze únětické kultury tak, že místní osídlení bylo silně ovlivňováno impulzy z Karpatské kotliny. Únětická kultura zasahovala od středního Německa a Velkopolska až na jih po Dunaj.¹¹ A tak vyplývá, že kultura únětická zaujímalá značnou část střední Evropy. Tato oblast není geograficky jednotná a je rozdělena brázdou horských pásem do několika více méně jednotných krajinných celků.¹² A každý z krajinného celku je zastoupen jednou lokální variantou únětické kultury a to českou, durýnskou, slezsko-poznaňskou a moravsko-rakouskou podle rozdělení Jaroslava Böhma.

3.1 Vnitřní chronologie únětické kultury

Při sledování vývoje únětické kultury můžeme určit dvě hlavní vývojová období, která se od sebe liší, a to období starší a mladší. Podrobnějším studiem by bylo možno každé z období ještě podrobně rozdělit do několika fází, v důsledku zákonitého zdokonalování výroby.¹³ Starší období je charakterizováno nárůstem kvantitativních změn v rámci dané kvality výroby. Na jeho konci vzniká období mladší únětické kultury, které je již kvalitativně

⁹ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 28.

¹⁰ BÖHM, Jaroslav. *Rozšíření kultury únětické*, str. 2.

¹¹ PODBORSKÝ, Vladimír. *Dějiny pravěku a rané doby dějinné*. Brno, 2006, str. 125. ISBN 80-210-4153-6.

¹² BÖHM, Jaroslav. *Rozšíření kultury únětické*, str. 2.

¹³ MOUCHA, Václav. Lokální vývoj únětické kultury v Čechách. *Památky archeologické* 52. 1961, str. 159-160.

a vývojově vyšší, a odlišné od období staršího. Dalším hlavním znakem klasické fáze únětické kultury je obecné užití bronzu k výrobě nástrojů, oproti předcházejícímu staršímu období, kde byly využity jenom ojediněle.¹⁴ Keramika se v období mladším od staršího liší jednak dokonalým technickým provedením, tak i množstvím a tvarovou rozmanitostí.¹⁵

3.2 Prostorové rozložení únětické kultury v Čechách

Rozdíl mezi starším a mladším obdobím lze také sledovat i v rozsahu osídlení. To se ve starším období soustředilo podél toku Labe, nejvíce však v oblasti kolínsko-poděbradské, pražsko-slánské a v severozápadních Čechách. Naproti tomu bylo velice řídké osídlení ve východních a severovýchodních Čechách. Situace v mladším období je zcela jiná, rozsah osídlení je daleko větší a na Královéhradecku vzniká poměrně husté osídlení. Na území Čech nebyla situace ve starším období stejná, některá místa během vývoje vynikají, kdežto jiná zase zaostávají. Lokální vývoj tak můžeme zjistit ve východních a severovýchodních Čechách, přestože toto území bylo ve starším období jen nepatrně osídleno. Individuální vývoj únětické kultury ve východočeské oblasti můžeme spatřit především v klasické fázi.¹⁶

Chronologická tabulka (obr. 1)

3.3 Sídliště

Rozdělení sídelních regionů (obr. 2)

Polohy pro své osady si lid únětické kultury vybíral místa odpovídající zemědělskému charakteru hospodářství. Nadmořská výška míst, která si vybíral k osídlení, se pohybuje mezi 200 až 300 metry.¹⁷ Můžeme rozlišit dvě polohy podle umístění v terénu, které byly využívány pro zakládání sídlišť. Jsou to sídliště v exponovaných polohách, jako vrcholky kopců nebo ostrožny a rovinné polohy.¹⁸ Na sídlišti byl základní jednotkou dům. Obecně převládá názor, že v prostředí únětické kultury převažují dlouhé kúlové domy, ovšem objevují se i menší zahloubené stavby jako polozemnice nebo i třetí typ obydlí, a to domy se základovým žlabem, ale jejich výskyt je spíš výjimečný.

¹⁴ MOUCHA, Václav. *Lokální vývoj únětické kultury v Čechách*, str. 160.

¹⁵ *Tamtéž*, str. 161.

¹⁶ *Tamtéž*, str. 161-162.

¹⁷ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 30.

¹⁸ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 33.

3.3.1 Sídlištní objekty

Typickým prvkem nalézajícím se na pravěkých sídlištích jsou jámy. Nejběžněji bývají kruhového tvaru. Jejich tvar v průřezu bývá v podobě mísovité jámy. Také jsou pravidelně rozšířené k rovnému dnu, které se objevují i v pozdějším období doby bronzové. Sídlištní objekty bývají soustředěny do skupiny, která bývá vzdálena nedaleko od domů.¹⁹

Přepokládáme, že tyto jámy sloužily jako zásobárny, sklípky nebo skladiště osiva, případně za nějakým speciálním účelem, nám zatím neznámým. Ojedinele byly některé z jam použity k uložení zemřelých, to ale jenom v mladším období únětické kultury. Při archeologickém výzkumu odkrýváme tyto jámy už pouze v jejich poslední fázi, jako tzv. odpadní jámy. To bylo z důvodů, že jámy buď pozbyly funkce a byly využity jako odpadní, nebo zasypány. Také mohlo být sídliště opuštěno a jámy byly postupně zaplněny přirozeným způsobem, například splachy atd., nebo zborcením stěn objektu. Ve výplni těchto jam nacházíme všechny druhy archeologického materiálu, jako jsou keramické střepy nebo kusy nádob, zvířecí kosti, kusy mazanice a výjimečně poškozené nástroje nebo nářadí.²⁰

3.4 Pohřbívání

V únětické kultuře převažují kostrové hroby pod úrovní terénu. S největší pravděpodobností měly nadzemní označení, protože bývají uspořádány do řad a nejsou zpravidla porušeny.²¹ Výjimku můžeme sledovat v západních a jižních Čechách, kde nacházíme mohylová pohřebiště.²² Tento druh pohřbívání můžeme sledovat také ve středním Německu, v Lužici, v Polsku nebo v severozápadních Čechách.²³ V oblasti jižních Čech se vyskytuje výjimka, kde je pohřbívání pod mohyly charakteristické pro únětickou kulturu.²⁴

Zesnulý byl uložen ve skrčené poloze na pravém boku, ve starším období je také častá poloha na zádech.²⁵ Hlava vždy směřovala k jihu, výjimečně byla otočená k severu, ovšem obličej byl vždy natočen k východu.²⁶ To bylo zřejmě nejdůležitějším rituálním prvkem a souvisí nejpravděpodobněji se solárním kultem. Rozdílem může být stupeň pokrčení nohou a poloha končetin.²⁷ Paže byly pokrčené před tělem s dlaněmi směrem k lebce. Tam, kde se

¹⁹ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 38.

²⁰ *Tamtéž*, str. 38.

²¹ PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 1978, str. 367. ISBN 509-21-858.

²² JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 68.

²³ PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*, str. 368.

²⁴ HÁJEK, Ladislav. Jižní Čechy ve starší době bronzové. *Památky archeologické XLV*. 1954, str. 179.

²⁵ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 65.

²⁶ PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*, str. 368.

²⁷ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 65.

nalézal trup mrtvého v poloze nznak, byly ruce složeny na hrudi. Rozdíl v uložení dolních končetin ve starším a mladším období je pouze v jejich větším přikrčení k hrudníku, v mladším období únětické kultury.²⁸

Součástí hrobu je jak keramický, tak i nekeramický inventář.²⁹ Součástí nekeramického inventáře byly věci osobní výbavy zemřelého. Tím jsou ozdoby těla nebo šatů ve své původní poloze, jako například náramky na paži, jehlice jako spínadla, záušnice nebo náhrdelníky. Dále také třeba atributy jeho postavení, kterými jsou dýky, dýčky, sekeromlaty či dláta.³⁰ Větší část inventáře ovšem tvoří keramika, které je ve starším období větší počet a jsou zde zastoupeny i velké nádoby. Keramika se objevuje v kombinaci džbán nebo džbáněk, hrnec, mísa, amfora a bezuchá amfora. Ta je uložena kolem hlavy zemřelého i s výjimkami podél celého těla.³¹

Ve starším období únětické kultury jsou obvyklejší menší skupinky hrobů. Existovaly ovšem i rozsáhlejší nekropole s více než 70 hroby například v Praze - Dolních Počernicích.³² Oproti tomu v mladším období si únětický lid zakládal svá pohřebiště v blízkosti osad. To je posunulo k okraji teras a na mírné svahy v blízkosti řek a potoků.³³ Je to například pohřebiště v lokalitě Plotiště nad Labem.³⁴

V obou stupních, starším i mladším, únětické kultury jsou zastoupeny pohřby jak individuální, tak i hromadné s dvěma a více jedinci. U hromadných pohřbů je třeba zmínit, že může jít o současné či dodatečné uložení jedince s příbuzenským vztahem, anebo o pohřby následné s častým porušením a odsunutím původních ostatků.³⁵ Stejně jako hromadný hrob v Blatě (viz kap. Blato).

3.5 Keramika

Keramika ve starším období únětické kultury se vyznačuje dobrou kvalitou, ovšem teprve až s keramikou z mladšího období můžeme hovořit o jejím výborném technickém zpracování.³⁶ Nádoby z pohřebišť jsou většinou hladké bez výzdoby, zato jsou někdy

²⁸ PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*, str. 368.

²⁹ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 67.

³⁰ PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*, str. 369.

³¹ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 67.

³² *Tamtéž*, str. 63.

³³ *Tamtéž*, str. 65.

³⁴ VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech*. Hradec Králové, 1993. ISBN 80-85031-02-7.

³⁵ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 65.

³⁶ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 41.

vyleštěny do vysokého lesku, za účelem napodobení kovu.³⁷ Pro únětickou kulturu je také typický „únětický“ koflík, u kterého se postupně prodlužuje hrdlo až do ostrého lomu nad dnem. Male ouško je umístěno těsně nad lomem.³⁸ Keramika byla vyráběna ve velkém množství a podle technologie výroby a velikosti je možno ji rozdělit na jemnou a hrubší zásobnicovou.³⁹

3.6 Výrobky z kovu

Kovové výrobky se objevují ve starším období únětické kultury jen poskrovnu. Většinou se v oblasti české kotliny jedná pouze o ozdoby. V mladším období se již vyskytují kovové výrobky jak v hrobech, tak na sídlištích i v depotech. Vedle ozdob jsou již v tomto období zastoupeny i nástroje a zbraně. Kovové výrobky můžeme rozdělit na dvě skupiny a to na nálezy surovin a hotové výrobky.⁴⁰

Podle funkce bychom mohli hotové kovové výrobky rozdělit na: nástroje, nástroje/zbraně, zbraně a ozdoby. Mezi nástroje patří bronzové šídlo pro tvorbu otvorů v kůži. Do kategorie nástroje/zbraně řadíme sekery různých tvarů, které jsou označeny podle jejich tvaru nebo také naleziště. Třetí skupinu pak tvoří zbraně, mezi které můžeme zahrnout dlátovité sekery, sekeromlaty, které pravděpodobně představovaly atribut moci, dále hrotité sekery, dýky a hroty kopí. A nakonec poslední skupinu a asi nejobsáhlejší tvoří ozdoby. Mezi ně patří ozdoby hlavy nebo hrdla, dále jehlice reprezentované jehlicí např. únětického typu s ouškem, pak náramky nebo prsteny.⁴¹

4 Osídlení východních Čech únětickou kulturou

„Chceme-li zkoumat lokální vývoj určité kultury, musíme mít na zřeteli, že jde o proces probíhající nejen v prostoru, nýbrž i v času.“⁴²

Východní Čechy jsou únětickou kulturou ve starším období osídleny jen nepatrně. Naproti tomu zauímají zvláštní postavení v mladší fázi, kdy čerpají podněty jak z Moravy,

³⁷ VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech*, str. 38.

³⁸ FILIP, Jan. *Pravěké Československo*. Praha, 1948, str. 182-183.

³⁹ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 45.

⁴⁰ *Tamtéž*, str. 49.

⁴¹ *Tamtéž*, str. 50-54.

⁴² MOUCHA, Václav. *Lokální vývoj unětické kultury v Čechách*, str. 159.

tak z oblasti pražsko-slánské. Východočeská únětická kultura tak vytváří v klasickém období svéráznou skupinu zjevně inklinující k Moravě.⁴³

Ve východních Čechách si nositelé únětické kultury zakládali své osady na mírných terénních vlnách tvořených hlavně úrodnou půdou.⁴⁴ Tvořily je především úrodné sprašové půdy, naopak písčitém půdám se osídlení zcela vyhýbalo. Únětické osídlení se ve východních Čechách vyskytuje v několika nejúrodnějších oblastech. Jednu oblast tvoří Hradecko, sousedící s oblastí Nového Bydžova, která má spíš větší vztah ke středním Čechám.⁴⁵

4.1 Hradecko

V sousedním městě Hradci Králové se nalézají polykulturní sídelní lokalita, která se rozkládá na katastru v okrajové části Hradce pod názvem Plotiště nad Labem. Ta zřejmě částečně zasahuje i do sousední vesnice Předměřice nad Labem. Zde byl v roce 1966 proveden záchranný výzkum při stavbě zemědělské budovy JZD. Objeven byl kostrový hrob, kde se nalézala kostra a jeden koflík. Hrob z Předměřic patří do mladšího stupně východočeské únětické kultury a má patrně spojitost s větším sídlištěm nalézajícím se v bezprostřední blízkosti nálezů.⁴⁶

Ze dvou únětických osad byla odkryta a prozkoumaná mladoúnětická osada ohrazená příkopem i s příslušným pohřebištěm. Osada byla zhruba obdélníkového charakteru s delší stranou asi 150 metrů a podle rozmístění kúlových chat a zásobní jam, je možno určit její vnitřní členění. Zásobní jámy byly jednotlivě nebo po skupinách soustředěny do středu osady. Měly pravidelný kruhovitý tvar, který se u dna rozšiřoval. Pohřebiště bylo rozčleněno do dvou skupin. Druhou skupinu, méně početnou, tvořily 4 kostrové hroby, bohužel vykradené. Naproti tomu první pohřebiště bylo na hroby početnější, asi 46 kostrových hrobů, ale ani to nebylo ušetřeno pozornosti vykradačů hrobů. Ušetřena zůstala pouze keramika a v nevykradených hrobech se našly i jantarové náhrdelníky, bronzové spirálky a jehličky únětického typu. Hrazená osada s pohřebištěm patří do klasické fáze únětické kultury s občasnými vlivy větřovské skupiny. I zde byla na vrcholku kopce odkryta část starší únětické osady, která byla překryta osadou mladšího typu. Bylo tam nalezeno několik zásobní

⁴³ MOUCHA, Václav. *Lokální vývoj únětické kultury v Čechách*, str. 165.

⁴⁴ VOKOLEK, Vít. *Pravěk východních a severovýchodních Čech*. Hradec Králové, 1962, str. 9.

⁴⁵ *Tamtéž*, str. 37.

⁴⁶ VOKOLEK, Vít. Únětický kostrový hrob z Předměřic n. L. *Archeologické rozhledy XXXVII*. 1985, Sv. 2, str. 669.

jam, ve 4 případech byly na jejich dno uloženy rituální pohřby s keramikou. Ta byla výrazně staršího typu a patří do starší fáze východočeské únětické kultury.⁴⁷

4.2 Pardubicko

Jižní skupina východočeské únětické kultury z oblasti Chrudimska s významným nalezištěm v Úhřeticích zasahuje i na Pardubicko.⁴⁸

Na Pardubicku si nositelé únětické kultury stavěli svá sídliště na mírných terénních vlnách tzv. mikulovické planiny. Ta se rozkládá na katastrech dnešních Ostřešan, Mikulovic a Blata. Převážně v mladším stupni má zdejší osídlení bližší vztah k moravské větvi než ke středočeské oblasti.⁴⁹

4.2.1 Okolí Mikulovic

4.2.1.1 Dražkovice

Nalezen byl únětický koflík, polovina jantarového korálu a plochá, střešovité zesílená bronzová dýka s obloukovým týlem a pěti otvory pro nýty. Zmíněná dýka se liší od obvyklého typu únětických dýk a připomíná spíše dýku mohylové kultury. Nemůže ani vyloučit její příslušnost k lužické kultuře, ale potom by byla také ojedinělým typem lišící se od klasických lužických dýk. Alespoň typologicky ji můžeme nejspíše zařadit do nejmladšího období únětické kultury.⁵⁰

4.2.1.2 Blato

Na okraji obce Blato se nachází cihelna. Zde bylo v průběhu 20. století objeveno pohřebiště i sídliště náležící do staršího stupně únětické kultury.⁵¹

V tamní cihelně bylo již před rokem 1926 objeveno větší sídliště s četnými jámami, ale ne s významnějšími nálezy.⁵² To ovšem změnil rok 1926, kde se při těžbě hlíny zřítla část svahu. Byl zde objeven kostrový hrob bez kamenného obložení s milodary uloženými nejpravděpodobněji u hlavy. Nalezeno bylo několik drobných koflíků a dvě bronzové terčovité náušnice.⁵³

⁴⁷ VOKOLEK, Vít - RYBOVÁ, Alena. Terénní výsledky komplexního výzkumu v Plotištích nad Labem. *Archeologické rozhledy XXIV*. 1972, str. 330.; VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech*, str. 37-38.

⁴⁸ VOKOLEK, Vít. *Počátky osídlení východních Čech*, str. 37.

⁴⁹ VOKOLEK, Vít. *Pravěk*, str. 19.

⁵⁰ BÖHM, Jaroslav. Únětické nálezy na Pardubicku. *Památky archeologické XXXVIII*. 1932, str. 48.

⁵¹ VOKOLEK, Vít. Únětické nálezy z Blata. *Archeologické rozhledy XXXIV*. 1982, str. 302.

⁵² ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. V kruhovce Mikulovické. *Památky archeologické XIX*. 1901, str. 357.

⁵³ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 47-48.

Další nález byl objeven v roce 1952 na jižní stěně cihelny. Byly to dva kostrové hroby, jenom jejich zbytky a jeden sídlištní objekt. Zásobní jáma obsahovala pouze drobné střepy. Oproti tomu každý z hrobů obsahoval jeden koflík, oba se dochovaly celé, pouze u jednoho scházela část okraje. Další nálezy objevené v hrobové jámě byly části velkého spirálovitého náramku ze zdvojeného bronzového drátu. Ukončení bylo vytvořeno roztepaním jednoho konce a kolem něj byl obtočen druhý konec do hrotu.⁵⁴

V letech 1956 a 1958 byly narušeny další dva sídlištní objekty, z nichž jeden byla zásobní jáma. Objekty obsahovaly pouze části střepů z misky, zásobnice a různých nádob.⁵⁵

Záchranná akce v dubnu roku 1978 okryla 3 objekty na zkoumané ploše, a to převážně větší jámy. Z objektu bylo získáno jenom několik atypických střepů.⁵⁶

Do začátku 80. let zde bylo objeveno celkem 6 kostrových hrobů. Dva z nich byly úplně zničeny a ze zbývajících 4 byly získány jen částečné milodary. Keramiku nalezenou v Blatě, můžeme zařadit do staršího stupně únětické kultury.⁵⁷ Sídlíště bylo nejpravděpodobněji v bezprostřední blízkosti pohřebiště. Sídlíště a pohřebiště v Blatě tak náleží ke staršímu stupni únětické kultury.⁵⁸ Nejvýznamnějším nálezem doposud zůstávají bronzové terčovitě náušnice z jednoho kostrového hrobu.⁵⁹

V letech 1981-1983 bylo záchranným výzkumem objeveno celkem 28 objektů únětické kultury. Výzkum proběhl opět v jižní části cihelny, kde byl při bagrování hlíny narušen objekt, obsahující lidskou kostru a únětický džbán s baňatým tělem.⁶⁰ Objekty byly obsahově na nálezy spíše chudší, oproti výzkumu z předcházejících let. Ani ojedinělé nálezy lidských koster v jámách neodpovídaly rituálnímu uložení. Za zmínku stojí jeden ze dvou největších objektů, v kterém byla objevena celá zásobnice se šikmými otisky po prstech.⁶¹

⁵⁴ VOKOLEK, Vít. *Únětické nálezy z Blata*, str. 300.

⁵⁵ *Tamtéž*, str. 300.

⁵⁶ *Tamtéž*, str. 301.

⁵⁷ *Tamtéž*, str. 301.

⁵⁸ *Tamtéž*, str. 302.

⁵⁹ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 48.

⁶⁰ ČURDA, Tomáš. Záchranný výzkum v Blatě. *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech XI/1*. 1984, str. 19-20.

⁶¹ ČURDA, Tomáš. *Záchranný výzkum v Blatě*, str. 30.

4.2.1.2.1 Hromadný hrob v Blatě

Národní muzeum provedlo výzkum na ploše blatenské cihelny v roce 1955, kde byl nalezen do té doby čtvrtý hrob. Nacházel se v těsné blízkosti od nálezů z roku 1952. Na dně hrobové jámy v hloubce asi 125 cm od povrchu byly objeveny pozůstatky 4 jedinců.⁶²

V jižní části hrobu byl uložen jedinec na pravém boku, klasické orientace pro únětickou kulturu, kdy hlava směřovala k jihu. Silně skrčená poloha poukazovala na nezbytné svázání těla. Zbylé tři pohřby byly rozmístěny neuspořádaně v několika částech hrobové jámy, ponejvíce u hlavy, zad a nohou neporušeného hrobu, od kterého byly odděleny napříč položenou stehenní kostí. Z toho je možno usoudit, že ostatky byly do hrobu ukládány postupně, a to tak, že při novém otevření hrobu byly pozůstatky prvních tří jedinců odsunuty, aby uvolnily místo dodatečnému pohřbu.⁶³

K pohřbu byl přiložen pouze jeden milodar, a to koflíček hnědošedé barvy s nižším baňatým tělem, prohnutým hrdlem a rozevřeným okrajem. Koflík je charakteristický pro starší období únětické kultury. Podle jeho nálezové polohy se jistě jednalo o milodar, protože se nacházel v typické poloze u temene hlavy.⁶⁴

Podle antropologického rozboru kosterních pozůstatků bylo určeno, že se jedná o pozůstatky 4 osob. Byli to dva muži a dvě ženy, z toho tři se dožili celkem nízkého věku. Ženy okolo 20-30 let, jeden muž taktéž mezi 20-30 lety a poslední muž z hrobu se dožil 50-60 let. U všech pohřbených bylo zjištěno, že byli vysoké postavy.⁶⁵

Hromadné hroby s více pohřbenými jedinci nepatří v únětické kultuře k výjimkám a jsou příznačné spíše pro starší a střední období únětické kultury. Rozdíl můžeme spatřit pouze ve způsobu pohřbu osob do hromadného hrobu a to, že byly všechny uloženy najednou, nebo v postupném časovém horizontu, kdy byl hrob otevřen dodatečně. Sem patří i hrob z Blata.⁶⁶ Logické varianty se nám naskýtají dvě. Buď byly pozůstatky všech zesnulých uloženy do hrobové jámy najednou nebo byly ukládány postupně v průběhu času, kdy byl hrob vždy dodatečně otevřen.

⁶² HÁSEK, Ivan. Dva příspěvky v pohřebním ritu starší doby bronzové. *Časopis národního muzea*. 1974, str. 107.

⁶³ *Tamtéž*, str. 108.

⁶⁴ *Tamtéž*, str. 108.

⁶⁵ HANÁKOVÁ, Hana. Hromadný únětický hrob v Blatu, okr. Pardubice. *Časopis národního muzea*. 1974, str. 115

⁶⁶ HÁSEK, Ivan. *Dva příspěvky v pohřebním ritu starší doby bronzové*, str. 109.

Pro únětickou kulturu ve východních Čechách je hromadný hrob z Blata výjimečným příkladem způsobu pohřbívání.⁶⁷ K vysvětlení nebo lepší interpretaci tohoto nálezu nám nepomůže ani výzkum z nejbližšího pohřebiště východních Čech v Plotišti nad Labem, jelikož to už náleží do mladšího stupně únětické kultury.⁶⁸ A společné pohřbívání již v této fázi únětické kultury ustupuje do pozadí.⁶⁹ Jediný nejbližší hrob je ve Vinarech, do něhož byli uloženi pouze dva jedinci. Ovšem V. Vokolek zařazuje kvůli nedostatku typických milodarů tento hrob do mladšího stupně únětické kultury.⁷⁰

Terčovité náušnice starobydžovského typu z Blata

„Náušnice tvoří kruhový terč, uprostřed opatřený malým otvorem. Terč vybíhá v drátovitý čípek, který se prodlužuje v drátěný kruh, jehož konec je kolem čípku spirálně otočen, takže celá náušnice byla z jednoho kusu. Okraj terče jest lemován dvěma soustředěnými kruhy, na něž navazují šrafované trojúhelníky. Jedna z náušnic je dobře zachována, druhá poškozena.“⁷¹

U nás máme doloženy nálezy terčovitých náušnic jak ze zmíněného Blata, tak dále ze Starého Bydžova, kde bylo objeveno v depotu až 8 kusů náušnic. Dále jsou pak známé nálezy z Polep u Kolína, Chraberce u Loun a Jizerního Vtelna. Mimo naše území je znám jeden nález náušnic, a to ze Straubingu v Dolním Bavorsku.⁷² Při určování otázky provenience náušnic se došlo k závěru, i když větší počet argumentů svědčil pro český původ, že terčovité náušnice nebudou s největší pravděpodobností českého původu.⁷³ Podle nálezu z Čech byly zařazeny náušnice do mladoúnětického stupně, ale podle hrobu z Blata je možno je zařadit ještě o něco dříve, těsně před 3. fází únětické kultury.⁷⁴

4.2.1.3 Staré Jesenčany

V sousedních Starých Jesenčanech, vzdálených asi 1,5 kilometru vzdušnou čarou, byl v roce 2008 proveden záchranný výzkum. Prozkoumané sídlištní objekty obsahují malý počet atypických úlomků keramiky, avšak je možno srovnat je s nálezy z blatenské cihelny. Podle

⁶⁷ HÁSEK, Ivan. *Dva příspěvky v pohřebním ritu starší doby bronzové*, str. 109.

⁶⁸ VOKOLEK, Vít - RYBOVÁ, Alena. *Terénní výsledky komplexního výzkumu v Plotištích nad Labem*, str. 328-336.

⁶⁹ HÁSEK, Ivan. *Dva příspěvky v pohřebním ritu starší doby bronzové*, str. 109.

⁷⁰ VOKOLEK, Vít. *Únětický hrob ve Vinarech. Archeologické rozhledy XVII. 1965*, str. 552.

⁷¹ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 48.

⁷² PLEINEROVÁ, Ivana. *Problém původu a datování únětických terčovitých náušnic. Archeologické rozhledy XIX. 1967*, str. 768.

⁷³ *Tamtéž*, str. 770.

⁷⁴ *Tamtéž*, str. 779.

toho lze lokalitu ve Starých Jesenčanech zařadit poblíž přelomu 2. a 3. fáze staršího období únětické kultury.⁷⁵

4.2.2 Ostatní

V nedaleko vzdálené vesnici od Mikulovic jménem Ostřešany, necelý kilometr východně, byl nalezen šedočerný únětický koflík.⁷⁶

Poblíž vesnice Velké Koloděje byl nalezen depot měděných hřiven. Nález byl učiněn někdy na začátku 2. světové války místními studenty při vykopávání pařezu. Depot obsahoval 7 kusů hřiven, bohužel dodnes se zachovala pouze jedna. Nicméně depoty hřiven v naší oblasti východních Čech jsou vzácné.⁷⁷

V Dražkově, dál směrem na sever od Kunětické hory se našla bronzová sekerka s lištami.⁷⁸

4.3 Chrudimsko

4.3.1 Chrudim

V samotné Chrudimi bylo na začátku roku 1952 objeveno rozsáhlejší únětické pohřebiště. Při stavebních pracích v areálu vojenského depa se našlo 6 kostrových hrobů, z nich několik úplně zničených. Hroby byly bez kamenného obložení v oválných hrobových jámách. Pohřby proběhly většinou rituálně podle pravidel pohřbívání v době únětické kultury.⁷⁹

Hroby číslo 2 a 5 byly úplně zničeny. Z rozrušeného hrobu č. 4 byla zachovaná aspoň únětická jehlička, která se našla také v hrobě č. 6 i se zachovalou kostrou. Hrob č. 1 poskytl kromě kosterních pozůstatků také jedinou nádobku mísovitého tvaru, v jejíž blízkosti se nacházelo větší množství jantarových korálků. A nakonec hrob č. 3 byl nejvíce zachovalý s největším počtem nálezů. Obsahoval jantarový náhrdelník ze 32 korálků, únětickou jehličku z bronzového drátu a ploché spirálovité náramky z bronzu značně poškozené.⁸⁰

⁷⁵ KAŠPÁREK, F. - NOVÁK, M. - BURGERT, P. Sídliště únětické kultury z katastru Starých Jesenčan (okr. Pardubice). *Východočeský sborník historicky* 17. 2010, str. 3-11.

⁷⁶ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 49.

⁷⁷ VOKOLEK, Vít. Depot hřiven z Koloděj u Pardubic. *Archeologické rozhledy* 29. 1977, str. 566.

⁷⁸ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 48.

⁷⁹ RATAJ, Jan. Únětické pohřebiště v Chrudimi. *Archeologické rozhledy* IV. 1952, str. 100.

⁸⁰ *Tamtéž*, str. 101.

Další únětický nález je hromadný depot bronzových polotovarů neboli hřiven, nalezený v areálu továrny, která se dnes jmenuje Evona.⁸¹

4.3.2 Medlešice

V roce 1958 byla při stavbě jímky v JZD narušená kulturní jáma. Po prohlídce byl zakreslen profil jámy, vybráno několik střepů a úlomků kostí. Střepy byly atypické většinou s přepáleným povrchem patřící do únětické kultury. Další návštěvou místa a průzkumem okolí bylo zjištěno na polích za silnicí z Chrudimi směrem na Pardubice další náznaky sídlištních objektů.⁸²

V roce 1974 byly při sběru nalezeny další únětické střepy. Sběr byl zaměřen na pole za Medlešicemi, kde byly již dříve objeveny náznaky sídlištních objektů v roce 1958. Nalezeno bylo pouze několik střepu.⁸³

V roce 1985 na mírném návrší, za medlešickým nádražím bylo na poli podél silnice nalezeno několik zlomků únětické keramiky.⁸⁴

Kvůli stavbě rychlostní komunikace I/37 provedlo Východočeské muzeum v Pardubicích v roce 2004 a 2005 poblíž Medlešic záchranný výzkum. Lokalita se nalézala v blízkosti pole, kde dříve proběhly sběry zmíněné výše. Na začátku byla provedena sonda a poté skrývka objektu v místech s pozitivním nálezem. Směrem k jihu, po svahu zkoumané plochy bylo zjištěno polykulturní naleziště zejména kultury únětické. Dále v jižní části obchvatu, směrem k cihelně v Blatě, se četnost lokalit zmenšuje a zastupují ji pouze objekty kultury únětické. Vykopán byl například v jižní stěně cihelny kompletní půdorys kůlového domu s příslušnými sídlištními objekty.⁸⁵

4.3.3 Úhřetice

Na mírném svahu nad soutokem řek dříve Olšinka, dnes již Novohradka (podle map katastrálního úřadu) a Chrudimky, se nachází vesnička Úhřetice. Od mikulovického naleziště je vzdálena asi 7 km vzdušnou čarou. Na mírném svahu, který svírá soutok řek, se tak nachází v přírodní ochraně dvou řek pravěké osídlení. Při východním i západním okraji kopce byly založeny dvě cihelny. Na východní straně Kopistova cihelna a v západní části Slavíkova

⁸¹ FROLÍK, Jan. *Archeologické nálezy Chrudimsko*. Chrudim, 1981.

⁸² VOKOLEK, V. Hlášení č. j. 1485/62, Medlešice, uloženo v archivu AÚ AVČR, Praha, v. v. i.

⁸³ SIGL, J. Medlešice. *Zpravodaj K MVČ*. 1975, str. 18.

⁸⁴ VOKOLEK, Vít. Medlešice. *Zpravodaj K MVČ XIII*. 1986, str. 15-16.

⁸⁵ SEDLÁČEK, Radko. Zachranný archeologický výzkum při stavbě silnice I/37 Jesničanky - Medlešice v roce 2004 a 2005. *Zpravodaj muzea v Hradci Kralové* 32. 2006, str. 93.

cihelna, dnes již více jak padesát let opuštěné. Při archeologických výzkumech v těchto cihelnách byly nalezeny důkazy o osídlení kulturami od lineární, vypíchané, moravské malované, přes únětickou, lužickou a slezskoplatěnickou až po římskou a hradištní. Inženýr Bernard zde v roce 1936 vykopal dvě jámy, v kterých našel vesměs smíšený archeologický materiál kultur lineární a vypíchané s ojedinělými nálezy střepů únětických. Během let 1953-59 se do Úhřetic archeologicky výzkum vrátil v zastoupení V. Vokolka a S. Vencla. Bylo zde při výzkumu v Kopistově cihelně odkryto asi 20 jam, z nich tři byly označeny za únětické.⁸⁶

Únětický hrob v Úhřeticích

Záchranný archeologický výzkum z roku 1961, který opět poodhalil tajemství pravěkého osídlení v Kopistově cihelně, odkryl další objekty s lineární a vypíchanou keramikou, tak i pro nás zajímavý únětický hrob s největší pravděpodobností vykradený.⁸⁷

K rohu hrobu na západní straně přiléhala oválná zásobní jáma. Byla vyplněna sytě černou hlínou s menšími mezivrstvičkami spraše, v kterých se nalézaly střepy lineární, vypíchané a únětické kultury. Zásyp hrobu tvořila opět sytě černá hlína se světlými mezivrstvičkami spraše, který obsahoval neolitické a únětické střepy. Z původně uloženého pohřbu zůstaly ve své poloze pouze dolní končetiny nebožtíka a blízko nich neúplný únětický koflík, v němž byla polovina velké říční škeble. Dále byl nalezen, krom rozházených kostí nebožtíka, kámen srdcovitého tvaru. K inventáři hrobu lze zařadit i únětický pohárek a bronzovou jehlici s ouškem. Oba předměty byly nejspíše při vylupování hrobu vyhozeny nad severovýchodní okraj hrobu.⁸⁸

Koflík a stejně tak i únětický pohárek by měl náležet „vyspělé“ únětické kultuře. Jehlice taktéž patří do „vyspělé“ únětické kultury, možná i starší, protože nenesou znaky mladoúnětické kultury. Zásobní jámu, oddělující od hrobu desetacentimetrová stěna spraše, možno interpretovat také jako zásobárnu pro nebožtíka.⁸⁹

V místě, dnes již bývalé cihelny bylo opět prozkoumáno v roce 1977 pravěké naleziště. Byly zde nalezeny pozůstatky osídlení kultur jordanovské a kultury s vypíchanou keramikou, dále kultura nálevkovitých pohárů a také hlavně kultury únětické. Zkoumané

⁸⁶ VENCL, Slavomil. Příspěvek k poznání východočeské skupiny šareckého stupně keramiky volutové. *Práce musea v Hradci Králové, serie B, sv. V.* Hradec Králové, 1963. str. 3-64.

⁸⁷ SKRUŽNÝ, Ludvík. Únětický hrob v Úhřeticích. *Archologické rozhledy XV.* 1963, str. 501.

⁸⁸ *Tamtéž*, str. 501-506.

⁸⁹ SKRUŽNÝ, Ludvík. *Únětický hrob v Úhřeticích*, str. 505.

objekty únětické kultury patří do období mladší (klasické) fáze východočeské únětické kultury. Prozkoumané objekty náležící únětické kultuře byly nesterjně bohaté na keramické nálezy. Někde byly nalezeny celé nádoby, jinde pouze několik střepů nebo říčních lastur.⁹⁰

4.3.4 Okolí

V 16 km vzdálené vesničce Rosice u Chrasti byl proveden záchranný archeologický výzkum. Muzeum v Chrudimi zde v roce 2005 odkrylo pomocí sondy několik objektů. Bylo odhaleno několik kúlových jamek, které tvořily nejspíš tři kúlové stavby. Ty neexistovaly současně, takže jako nejstarší byl objeven neolitický dům a před ním s největší pravděpodobností vznikl dům kúlové konstrukce, pocházející z období únětické kultury. Orientovaný byl ve směru sever-jih a z výplně jedné kúlových jamek byl získán fragment spodní části hrncovité nádoby.⁹¹

5 Depoty a obchodní cesty, spojení s Moravou

K jedné z lidských vlastností člověka, už od jeho počátku, patří ukryvání cenných nebo jakkoliv důležitých věcí.⁹² Nálezy depotů máme doloženy od mladší doby kamenné až po raný novověk. Ale mohli bychom i říci, že ukládání depotů nebude typickým projevem pravěkého ani raného středověkého obyvatelstva na našem území, a to z důvodu malého počtu nálezů v různých obdobích.⁹³

Větší změna v ukládání depotu se projevuje až počátkem doby bronzové, respektive v mladší fázi únětické kultury. Nový kov nahrazuje dosavadní materiály a přináší možnost výroby nejrůznějších nástrojů, zbraní či ozdob. A tyto předměty nacházejí také své místo v depotech. Únětické depoty bývají složeny z bronzových nebo měděných artefaktů, jen zřídka kdy doplněny a předměty z jiného materiálu.⁹⁴

⁹⁰ VOKOLEK, Vít. Zachranný výzkum v Úhřeticích v r. 1977. *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech*. 1978, str. 16.

⁹¹ MUSIL, Jan. Zpráva o zácharanném archeologickém výzkumu v Rosicích u Chrasti. *Chrudimské vlastivědné listy*. 2005, str. 13-14.

⁹² SMEJTEK, L. - LUTOVSKÝ, M. - MILITKÝ, J. *Encyklopedie pravěkých pokladů v Čechách*. Praha, 2013, str. 7. ISBN 978-80-7277-510-1.

⁹³ *Tamtéž*, str. 9.

⁹⁴ *Tamtéž*, str. 10.

Rozvoj nového „průmyslového“ odvětví v pravěku, a to metalurgie, s sebou právě mohlo přinést i nový problém, a to jest úschovy vzácných předmětů, což kovové výrobky na počátku doby bronzové bezpochyby byly.

Proto bychom mohli pozorovat velké rozšíření ukládání depotu ve starší době bronzové, menší útlum ve střední době bronzové a jako vrcholné ukládání depotu můžeme označit mladší a pozdní dobu bronzovou.⁹⁵

Měď, potřebná k výrobě veškerých kovových předmětů, se do našeho prostředí dopravovala v podobě ingotu, které představovaly buď hřivny, nebo žebra. Hřivna byla formována do kruhového tvaru, měla zesílený střed a postupně se zužovala až ke konci, kde byla ploše roztepaná a konec byl stočený nebo zahnutý. Jejich průměrná hmotnost se pohybovala mezi 185 a 200 gramy. A můžeme u nich pozorovat i různé složení kovu. Oproti tomu žebra, která se vyskytují spíše v Podunají, můžeme rozdělit do tří hmotnostních skupin, a to na masivní žebra (± 180 až 190g), protáhlá žebra typu Bermatingen (± 65 až 80g) a malá žebra typu Temelín.⁹⁶

Kovové depoty z období únětické kultury se dělí na surovinové, obsahují hřivny a žebra. Potom mohou být složeny pouze z kovových výrobků jako třeba hotové zbraně, nástroje nebo šperky. A poslední forma jsou smíšené depoty dvou výše jmenovaných.⁹⁷

Otázka důvodu ukládání depotů pravěkou populací doposud nebyla zodpovězena. Můžeme se pouze domnívat, za jakým účelem je uschovávali. Lidé žijící na sídlištích i mimo ně, nebo kočovní obchodníci mohli uschovávat bronzové předměty do kulturních jam či jiných zahloubených objektů, děr a skulin, jako například do dnešních trezorů. A to třeba ze strachu před krádeží, přicházejícím nepřítelem či jako děkovný dar.

Tomu by mohl teoreticky odpovídat depot ze Starého Bydžova, v němž se našly kovové předměty opotřebované používáním.⁹⁸ A také i dalšímu možnému způsobu uložení, a to jako votivní.⁹⁹

Měď k nám přicházela v podobě ingotu například z poalpských míst, kde se nalézaly měděné těžební revíry.¹⁰⁰ A jižní Čechy bohaté na nálezy kovových depotů lze považovat za

⁹⁵ SMEJTEK, L. - LUTOVSKÝ, M. - MILITKÝ, J. *Encyklopedie pravěkých pokladů v Čechách*, str. 9-10.

⁹⁶ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 49.

⁹⁷ *Tamtéž*, str. 55.

⁹⁸ MOUCHA, Václav. Starobronzový hromadný nález ze Starého Bydžova. *Památky archeologické LXX*. 1974, str. 267.

⁹⁹ SMEJTEK, L. - LUTOVSKÝ, M. - MILITKÝ, J. *Encyklopedie pravěkých pokladů v Čechách*, str. 11.

důkaz obchodního spojení s jihem.¹⁰¹ Proto můžeme říci, že se lid únětické kultury v jižních Čechách podílel na přepravě kovového materiálu do vyspělejších center hlouběji v Čechách.¹⁰²

Tak by se mohly jižní Čechy považovat za jakési překladiště měděné suroviny při delším transportu, podobný princip bychom dnes mohli nalézt u balíkové přepravy soukromých firem. Ovšem za podmínek, kdy vynecháme naleziště v Krušných horách a budeme se zabývat pouze cestou a přepravou od jihu.

Únětická kultura ve východních Čechách má v otázce depotu zvláštní postavení, jelikož se zde vyskytují pouze depoty hotových výrobků a ostatní dva druhy chybí.¹⁰³

To může být zapříčiněno možnou úsporou nepřevážet surový kov takovou vzdáleností do okrajových částí osídlení s menší aglomerací, pokud vezmeme v úvahu, že se k nám dopravoval přes jižní Čechy. Nebo se sem dovážel i surový kov a potom se zde ve východních Čechách zpracovával v dílnách.

Čemuž by ale neodpovídala teorie o původu vzniku bronzových terčovitých náušnic z Blata.¹⁰⁴

Nejdůležitější a určitě asi nejznámější pro únětickou kulturu ve východních Čechách je depot ze Starého Bydžova, který je svým způsobem jedinečný. Ten patří do skupiny depotů obsahující pouze hotové výrobky bez suroviny.¹⁰⁵ Byl objeven v roce 1893 severozápadně od zmíněné obce a prozkoumán J. Honzou. Dělníci při výkopu vodního kanálu narazili na okrouhlou jámu hlubokou 112 cm. Objekt byl vyplněn popelem smíšeným s prsty, uhlím, také kostmi a střepy, lze ho považovat za kulturní jámu. V hloubce asi jednoho metru našli nádobu, kterou bohužel rozbili, s depotem 33 kusů měděných nebo bronzových předmětů.¹⁰⁶

Vyčet předmětů, které obsahoval, jsou: „*Zdobený kruhový terč a zdobený jazykovitě vykrojený plech, 3 veslovité jehlice, 8 terčovitých záušnic starobydžovského typu, tyčinkovitý*

¹⁰⁰ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 49.

¹⁰¹ HÁJEK, Ladislav. Jižní Čechy ve starší době bronzové. *Památky archeologické XLV*. 1954, str. 140-141.

¹⁰² JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 57.

¹⁰³ *Tamtéž*, str. 57.

¹⁰⁴ PLEINEROVÁ, Ivana. Problém původu a datování únětických terčovitých náušnic. *Archeologické rozhledy XIX*. 1967, str. 767-781.

¹⁰⁵ MOUCHA, Václav. *Starobronzový hromadný nález ze Starého Bydžova*, str. 266.

¹⁰⁶ HONZA, J. O nález bronzů u Starého Bydžova. *Památky archeologické XVI*. 1893, str. 93-95.

náramek, 2 záušnice zhotovené z jednoduchého drátu, soubor šestnácti náramků a vlasových ozdob stočených z dvojitého drátu a sekerku s lištami.“¹⁰⁷

Depot obsahuje doposud největší počet pohromadě nalezených terčovitých záušnic starobydžovského typu.¹⁰⁸

Zdobený kruhový terč, jazykovitě vykrojený zdobený plech, veslovité jehlice, zdobené terčovité záušnice a drátěný šperk řadíme do staršího období únětické kultury v Čechách. Ostatní předměty jsou zastoupeny tyčinkovitým náramkem, napodobeninou terčovité záušnice a sekyrkou. Patří do klasické fáze únětické kultury.¹⁰⁹

Rozdílná je i otázka provenience nalezených předmětů. Jazykovitě vykrojený plech, zdobený kruhový terč, malá veslovitá jehlice a obě zdobené záušnice starobydžovského typu pocházejí odněkud ze středního Podunají a byly vyrobeny v jedné dílně nebo v nevelkém výrobním okruhu v dané oblasti. Ostatní dvě jehlice s velkou veslovitou hlavicí, a drátěný šperk vznikly v oblasti horního nebo středního Podunají. Zdobené terčovité záušnice starobydžovského typu se sice hojně vyskytují v Čechách, ovšem jejich původ bude třeba hledat také kdesi v Podunají. Oproti tomu napodobenina terčovité záušnice z bílého kovu byla zhotovena v oblasti únětické kultury, možná přímo v některé české skupině. Nakonec nám zbývá sekerka, kterou můžeme zařadit jak do podunajského typu seker Salez, tak do skupiny seker „saského“ typu.¹¹⁰

Podle míst, kde byly nalezeny bronzové depoty, by bylo možno usoudit, kudy asi pravěcí obchodníci cestovali, jistě neměli pouze jednu cestu, ale s největší pravděpodobností putovali přes větší centra nebo osady, kde se možná zastavovali na přespání a určitě za směnným obchodem. Podél tras si mohli vytvořit sítě skladišť nebo překladišť zboží, které směňovali, a je možné, že zrovna poblíž obydlí center, která navštěvovali. Mohli bychom připustit ještě jednu myšlenku, že se obávali oloupení od místních obyvatel, proto nemuseli centrum navštěvovat s veškerým sortimentem. Třeba jenom s pulkou, anebo ten dražší mohli vždy uschovat poblíž a pak se pro něj vrátit. My máme doloženy depoty v Chrudimi, jižně od Mikulovic. Na severní straně je depot ve Velkých Kolodějích a dále pak ze Starého Bydžova. Únětická kultura do Čech pronikla z Moravy, s největší pravděpodobností okolo nebo přes Českomoravskou vrchovinu a podél řek. A tak bychom mohli podle nalezených depotů

¹⁰⁷ MOUCHA, Václav. *Starobronzový hromadný nález ze Starého Bydžova*, str. 241.

¹⁰⁸ *Tamtéž*, str. 266.

¹⁰⁹ *Tamtéž*, str. 267.

¹¹⁰ *Tamtéž*, str. 266.

částečně určit nebo vysledovat cestu jak obchodníků, tak rozšiřování únětické kultury do Čech z Moravy, což muselo jednoznačně proběhnout přes východní Čechy nebo Českomoravskou vrchovinu dál do vnitrozemí.

6 Lokalizace

Na jih od Pardubic se terén mírně zvedá směrem k mikulovickému kopci v nadmořské výšce 274 metrů.¹¹¹ Obec Mikulovice se nachází JJV asi 3 kilometry od Pardubic, skoro v polovině cesty do Chrudimi.

Plochému georeliéfu východního Polabí, s relativní malou nadmořskou výškou, nesoucí název „mikulovická planina“ dominuje obrys mikulovického kopce. Z geologického hlediska jde o takzvaný svědecký vrch z jílovce a slepenci jizerského souvrství. Celý prostor „mikulovické planiny“ je tvořen sprašovými návějemi, které překrývají štěrkopísčité terasy řeky Chrudimky přiléhající k úpatí kopce. Toto prostředí vytváří ideální podmínky pro pravěké osídlení (obr. 3).¹¹²

7 Stručná historie bádání v Mikulovicích

Historie bádání v Mikulovicích byla už shrnuta v dřívějších studiích zabývajících se nalezištěm v Mikulovicích.¹¹³ Velice obsáhle je zpracována v bakalářské práci mé spolužačky D. Svobodové Koldrové.¹¹⁴ Proto shrneme historii bádání jenom ve stručnosti.

Již před začátkem 20. století byly objeveny poblíž Mikulovic náznaky pravěkého osídlení na místě bývalé cihelny pana Kašpara.¹¹⁵ V období první republiky se Mikulovice dostávají

¹¹¹ VOKOLEK, Vít. *Pravěk*, str. 11.

¹¹² SEDLÁČEK, R. - HALAMA, J. - JÍLEK, J. Nové germánské sídliště s nálezy terry sigillaty v Mikulovicích, okr. Pardubice. In: Droberjar, E. – Komoróczy, B. – Vachútová, D. (eds.) *Barbarská sídliště: chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie barbarů 2007)*. Brno, 2008, str. 161.

¹¹³ SEDLÁČEK, R. - KAŠPÁREK, F. - JÍLEK, J. Sídlíšní nálezy z doby římské z Mikulovic, okr. Pardubice. In: Beljak, J. – Březinová, G. – Varsík, V. (eds.) *Archeológia barbarov*. Nitra, 2010, str. 371.

¹¹⁴ SVOBODOVÁ KOLDROVÁ, Dita. *Sídliště únětické kultury v Mikulovicích*. Pardubice, 2012. str. 9-10.

¹¹⁵ ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. Řadové hroby u Dražkovic. *Památky archeologické XII*. 1884, str. 474-475; ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. V kruhovce Mikulovické. *Památky archeologické XIX*. 1901, str. 357; FELCMAN, Jan. Archeologická vycházka do Východních čech. *Památky archeologické XVIII*. 1899, str. 411-424; ROSŮLEK, František. *Předhistorické památky, objevené v letech 1914-1915*. Musejní spolek v Pardubicích 1915-1916. Pardubice, 1915-1916.

do pozornosti archeologů znovu¹¹⁶ a i v obtížné době II. světové války se zmínky o Mikulovicích neztrácejí.¹¹⁷

V druhé polovině 20. století zde vzrůstá archeologická aktivita.¹¹⁸ Vrcholí až v novém tisíciletí, kvůli stavbě kolonie rodinných domků, západně od mikulovického kopce. Výstavbou kolonie domku na lokalitě V Loučkách se rozběhl další záchranný archeologický výzkum.¹¹⁹

8 Katalog

8.1 Nálezová situace na parcele

V Mikulovicích probíhal výzkum průběžně od r. 2002, kdy novou etapu odstartovaly aktivity Státního památkového ústavu – Odborného územního pracoviště Pardubice. Od r. 2006 převzalo výzkum kolonie rodinných domků v poloze „Na kopci“ Východočeské muzeum v Pardubicích.¹²⁰ To pokračovalo ve výzkumu i v roce 2007, kdy začala další výstavba kolonie rodinných domků v části Mikulovic zvané „V Loučkách“.¹²¹

Na parcele č.: 241/6 z polohy „V Loučkách“ probíhal archeologický výzkum v roce 2009 od března do dubna.

Před archeologickým výzkumem byla odstraněna vrstva ornice a podorničí o mocnosti 60 cm. Všechny číselné údaje o hloubce objektů jsou naměřeny až po skrývce. Na podloží ze světle okrově hnědé spraše se nacházela tmavě hnědočerná prachová hlína, která tvořila kulturní vrstvu cca 25 cm. Tu překrývala vrstva ornice cca 20 cm a zbytek tvořily soudobé navážky a ornice.

¹¹⁶ BÖHM, Jaroslav. *Únětické nálezy na Pardubicku*, str. 47-49.

¹¹⁷ SVOBODA, Bedřich. *Pardubický kraj v pravěku. sborník "Pardubice"*. Pardubice, 1940, str. 18.

¹¹⁸ VOKOLEK, Vít - SIGL, Jiří. *Zachranné výzkumy a další terenní akce AO K MVČ provedené v roce 1977. Zpravodaj K MVČ V. Hradeck Králové, 1978, str. 3-11.*

¹¹⁹ SEDLÁČEK, R. - HALAMA, J. - JÍLEK, J. *Nové germánské sídliště s nálezy terry sigillaty v Mikulovicích, okr. Pardubice*, str. 161-176.

¹²⁰ *Tamtéž*, str. 161-176.

¹²¹ SEDLÁČEK, R. - KAŠPÁREK, F. - JÍLEK, J. *Sídlištní nálezy z doby římské z Mikulovic, okr. Pardubice*, str. 371 - 418.

8.2 Popis objektu a nálezů

V příloze s obrázky se nachází mapa s parcelami z polohy „V Loučkách“ (obr. 4) a plánec rozmístění objektů na parcele 241/6 (obr. 5).

Objekt číslo 1870

Rozměr v nejširších bodech objektu: 38 × 52 cm

Hloubka: 32 cm

Orientace delší osy: ZSZ – VJV

Tvar: oválný, dno ploché široké 25 cm, stěny rovné, mírně rozevřené směrem k povrchu

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 1 malý zlomek kosti (s. č. 3958), malý kus mazanice (s. č. 3957), asi 8-10 vesměs rozdrčených kousků uhlíku (s. č. 3950) a 6 ks keramických střepů (s. č. 3924)

Objekt číslo 1871

Rozměr v nejširších bodech objektu: 42 × 51 cm

Hloubka: 30 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový, místy mírně zploštěný, kolmé stěny, ploché dno široké 34 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 2 ks keramiky (s. č. 3933) a 10 ks mazanice (s. č. 3934 a s. č. 3949).

Objekt číslo 1872

Rozměr v nejširších bodech objektu: 24 × 33 cm

Hloubka: 10 centimetrů

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: oválný, kolmé stěny, dno ploché široké 24 cm

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína s 25 % skvrnky světlé okrovohnědé spraše

Nálezy: 1 keramický zlomek (s. č. 3935)

Objekt číslo 1873

Rozměr v nejširších bodech objektu: 34 × 42 cm

Hloubka: 14 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kulatý na JZ straně zploštěný, sbíhající se šikmé stěny

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína na V straně tmavá černohnědá prachová hlína s 25 % skvrnky světlé okrovohnědé spraše

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 2 ks mazanice (s. č. 3930)

Objekt číslo 1874

Rozměr v nejširších bodech objektu: 34 × 36 cm

Hloubka: 10 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kulatý, stěny kolmé, dno ploché široké 34cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína s 25 % skvrnky světlé okrovohnědé spraše

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 1 keramický zlomek (s. č. 3936)

Objekt číslo 1875

Rozměr v nejširších bodech objektu: 24 × 24 cm

Hloubka: 8 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kulatý, stěny kolmé, dno ploché široké 24 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína, podloží světlá okrovohnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1876

Rozměr v nejširších bodech objektu: 56 × 52 cm

Hloubka: 12 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kulatý, stěny kolmé, dno ploché široké 56 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1877

Rozměr v nejširších bodech objektu: 48 × 48 cm

Hloubka: 22 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kulatý, stěny prudce zešikmené, na jižní části kolmé, dno ploché-široké 40 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Objekt bez nálezů.

V terénním záznamníku s evidencí sáčku není uvedeno žádné číslo sáčku, který by obsahoval střepy z objektu č. 1877, ale v nákresu profilu objektu je zakreslen střep

Objekt číslo 1878

Rozměr v nejširších bodech objektu: 112×110 cm

Hloubka: 20cm

Orientace delší osy: Z-V

Tvar: kulatý, stěny mírně zestrmené, dno ploché široké 88cm, k západní stěně propadlé o 5 cm

Výplň objektu: tmavě hnědá prachová hlína (nahodile drobkův mazanice)

Podloží: světlé okrovohnědá spraš

Nálezy: 7 ks mazanice (s.č. 3915), dva větší keramické zlomky, z toho jeden okraj (s. č. 3951) a 21 ks drobnějších zlomků keramiky (s. č. 3914)

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
okraj	přirozený	okrová	s příměsí slídy	100 x 70	5	40	3951	obr. 23: 1

Tab. 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1878.

Objekt číslo 1879

Rozměr v nejširších bodech objektu: 36 × 36 cm

Hloubka: 16 cm

Orientace delší osy: Z-V

Tvar: kulatý, stěny prudce šikmé, na západní straně kolmé, dno ploché široké 30 cm

Výplň objektu: tmavě hnědá prachová hlína-kyprá

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 1 ks mazanice (s. č. 3956) a 6 ks keramických střepů, z toho jeden okraj (s. č. 3955)

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
okraj	hlazený	šedá	bez příměsí	22 x 18	6	3,7	3955	obr. 23: 2

Tab. 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1879.

Objekt číslo 1880

Rozměr v nejširších bodech objektu: 135 × 82 cm

Hloubka: 24 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VJV

Tvar: elipsovitý, stěny mírně klesající směrem ke středu objektu, dno uprostřed ploché 40 široké

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 19 ks keramických střepů, z toho jeden okraj (s. č. 3944)

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
okraj	hlazený	šedá	bez příměsí	18 x 22	4	3,2	3944	obr. 23: 3

Tab. 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1880.

Objekt číslo 1881

Rozměr v nejširších bodech objektu: 48 × 50 cm

Hloubka: 20 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový, kónicky rozevřené stěny, mísovité dno mírně zešikmené

Výplň objektu: středně hnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 1 ks keramiky (s. č. 3926) a 2 ks mazanice (s. č. 3927)

Objekt číslo 1882

Rozměr v nejširších bodech objektu: 38×52 cm

Hloubka: 12 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: vejcovitý, mísovitý profil dna, kónicky rozevřené stěny

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 1 ks mazanice (s. č. 3932) a 2 ks keramických střepů (s. č. 3931)

Objekt číslo 1883

Rozměr v nejširších bodech objektu: 30 × 52 cm

Hloubka: 16 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: oválný, strmé stěny, ploché dno široké 16 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovohnědá spraš

Nálezy: 2 ks keramických střepů (s. č. 3929) a 8 ks mazanice (s.č. 3928)

Objekty číslo 1884 – 1889

Podle terénního záznamníku byly tyto objekty určeny jako slezskoplatěnické. Tudíž nebyly součástí zpracovávané práce.

Objekt číslo 1890

Rozměr v nejširších bodech objektu: 236×266cm

Hloubka: 136 cm

Orientace delší osy: VSV- ZJZ

Tvar: oválný, stěny nahoře rozevřené ke středu zúžené a u dna vyduté dovnitř, ploché dno široké 150 cm

Výplň objektu: černá prachová hlína kyprá (nahodile drobty mazanice a uhlíku)

Podloží: světle okrovo- hnědá spraš středně ulehlá

- Nekompletní materiál

Nálezy: 176 ks keramiky, 186 ks mazanice, 31 ks kamene, 17 ks kostí a 1 štípané industrie

tvár	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
dno	hrubý	šedo-černá	s příměsí písku	55 x 30	8	22	3878	obr. 24: 1
okraj	leštěný	černá	bez příměsí	28 x 12	9	2	3905	obr. 24: 2
okraj	hlazený	šedá	bez příměsí	23 x 15	5	3	3905	obr. 24: 3
střep s otvory	přirozený	okrovo-šedá	bez příměsí	37 x 47	6	11	3878	obr. 24: 4
okraj	hlazený	černá	bez příměsí	30 x 14	10	2	3905	obr. 24: 5
okraj	hlazený	šedo-černá	bez příměsí	19 x 19	6	2	3905	obr. 24: 6
okraj	hlazený	černá	trochu písku	21 x 17	5	3	3905	obr. 24: 7
okraj	hlazený	žluto-šedá	bez příměsí	61 x 49	8	26	3916	obr. 24: 8
okraj	leštěný	šedo-žlutá	bez příměsí	34 x 25	5	6	3916	obr. 24: 9
okraj	hlazený	šedo-žlutá	bez příměsí	21 x 20	6	4	3916	obr. 24: 10
okraj	hlazený	černo-šedá	trochu písku	34 x 22	8	7	3916	obr. 24: 11
výčnělek	přirozený	okrovo-žlutá	bez příměsí	31 x 36	8	10	3916	obr. 24: 12
okraj	leštěný	černá	bez příměsí	42 x 30	7	11	3916	obr. 24: 13
dno	přirozený	černo-šedá	bez příměsí	51 x 15	3	5	3916	obr. 24: 14
ucho	přirozený	šedo-okrová	příměs slídy a písku	86 x 57	8	133	4002	obr. 25: 1
dno	přirozený	okrová	bez příměsí	122 x 65	8	204	4002	obr. 25: 2
okraj	hlazený	černo-žlutá	příměs slídy	58 x 36	5	16	4003	obr. 25: 3
dno	hrubý	bílo-šedivá	příměs menších kamenů	102 x 63	12	204	4003	obr. 25: 4

dno	hlazený	šedo-černá	příměs písku	52 x 17	7	18	4003	obr. 26: 1
okraj	hlazený	žluto-okrová	příměs slídy	95 x 65	8	92	4003	obr. 26: 2
střep s hranou	přirozený	okrovo-oranžová	příměs písku	185 x 122	8	242	4002	obr. 27: 1
okraj nádoby	okraj hrdla hlazený, dál zdrsňeno	šedo-okrová	příměs písku	147 x 100	7	174	4002,4	obr. 28: 1
střepy s hranou a otlaky prstů	přirozený	šedo-okrová	příměs písku	159 x 92	9	180	4002,4	obr. 29: 1
štípaná industrie	lesklý	písková		16 x 45	4	3,5	3913	obr. 34: 3

Tab. 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1890.

Objekt číslo 1891

Rozměr v nejširších bodech objektu: 316×290 cm

Hloubka: 132 cm

Orientace delší osy: SV-JZ

Tvar: kulatý, stěna ve V části strmější, s mírným zahloubením a v Z části u okraje mírně zahloubená a dále sešikmená ke dnu, ploché dno široké 200 cm

Výplň objektu: tmavě černohnědá prachová hlína (mírně ulehlá s 2% mazanice a nahodilými uh-drobtý)

Podloží: světlé okrovo hnědá spraš středně ulehlá

Nad objektem se nacházela kulturní vrstva z tmavě hnědočerné prachové hlíny středně-ulehlé.

Nálezy: 379 ks keramiky, 90 ks kostí, 73 ks mazanice, 16 ks uhlíku, 10 ks kamene a 2 ks štípané industrie

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
torso nádoby	zdrsňený s prstováním	okrová až tmavohnědá	příměs písku	279 x 220	8	1004	3872(25x), 3800(4x)	obr. 30: 1
okraj	hlazený	tmavá černá	příměs písku	35 x 36	8	12	3800	obr. 31: 1
okraj	hlazený	černá	příměs písku	55 x 38	8	20	3800	obr. 31: 2
okraj	hlazený	šedo-okrová	bez příměsí	30 x 27	6	6	3800	obr. 31: 3
okraj	hlazený	světle černá	bez příměsí	36 x 14	8	4	3800	obr. 31: 4
okraj	hlazený	černá	příměs písku	40 x 19	8	8	3800	obr. 31: 5
okraj	hlazený	šedo-okrová	bez příměsí	58 x 24	6	8	3800	obr. 31: 6
okraj s výčnělkem	hlazený	černo-šedá	bez příměsí	50 x 44	5	14	3800	obr. 31: 7
výčnělek	přirozený	šedo-černá	příměs písku	36 x 35	6	8	3800	obr. 31: 8
okraj	hlazený	černá	příměs písku	51 x 38	9	16	3871	obr. 31: 9
okraj	hlazený	hnědá	příměs slídy	26 x 30	7	7	3871	obr. 31: 10
výčnělek	hrubý	oranžová	příměs trochu písku	35 x 43	8	17	3871	obr. 31: 11
dno	hlazený	šedo-černá	bez příměsí	21 x 28	6	5	3806	obr. 31: 12
dno	hlazený	černá	příměs trochu písku	41 x 13	5	8	3806	obr. 31: 13
dno	přirozený	šedo-černá	příměs písku	65 x 57	6	37	3809	obr. 31: 14
okraj	hlazený	šedo-černá	příměs trochu písku	30 x 20	6	4	3902	obr. 32: 1
dno	přirozený	okrovo-šedá	příměs písku	47 x 17	7	16	3902	obr. 32: 2
okraj	hlazený	šedá	příměs písku	17 x 22	10	4	3787	obr. 32: 3
okraj	hlazený	okrová	příměs písku	35 x 16	5	3	3796	obr. 32: 4

dno	hrubý	šedo-černá	bez příměsí	35 x 14	6	7	3796	obr. 32: 5
výčnělek	hrubý	hnědo-žlutá	příměs slídy	50 x 33	5	14	3796	obr. 32: 6
okraj	hlazený	tmavě šedá	příměs trochu písku	40 x 35	7	13	3892	obr. 32: 7
okraj	hrubý	černá	příměs písku	95 x 40	5	40	3872	obr. 32: 8
okraj	hlazený	hnědo- běžová	bez příměsí	26 x 20	5	2	3895	obr. 32: 9
okraj	hlazený	šedivo- běžová	příměs trochu písku	31 x 35	6	7	3895	obr. 32: 10
výčnělek	hlazený	černá	bez příměsí	29 x 45	10	13	3895	obr. 32: 11
ouško	přirozený	hnědo- černá	bez příměsí	25 x 13	3	4	3895	obr. 32: 12
okraj	hlazený	šedá	bez příměsí	28 x 19	6	3	3806	obr. 32: 13
okraj	přirozený	běžová	bez příměsí	24 x 25	8	5	3806	obr. 32: 14
okraj	hlazený	černá	bez příměsí	29 x 25	5	4	3806	obr. 32: 15
okraj	hrubý	šedo-černá	bez příměsí	35 x 21	6	6	3806	obr. 33: 1
okraj	hlazený	okrovo-šedá	příměs trochu písku	74 x 41	7	27	3806	obr. 33: 2
okraj	hlazený	černá	příměs slída s drobným písekem	59 x 39	10	25	3809	obr. 33: 3
okraj	hrubý	černá	příměs písku	70 x 80	8	44	3809	obr. 33: 4
střep	hlazený	šedá	příměs slídy	43 x 55	6	20	3809	obr. 33: 5
štípaná industrie	lesklý	písková		25 x 17	7	2,8	3789	obr. 34: 1
štípaná industrie	lesklý	šedá		24 x 29	5	3,2	3805	obr. 34: 2

Tab. 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1891.

Objekt číslo 1892

Rozměr v nejširších bodech objektu: 24 × 24 cm

Hloubka: 18 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový, téměř svislé stěny, ploché dno široké 16 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1893

Rozměr v nejširších bodech objektu: 42 × 44 cm

Hloubka: 12 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový, mísovité dno, stěny pozvolna kónické, na východní straně příkřejší

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 2 ks keramických střepů (s. č. 3947)

Objekt číslo 1894

Rozměr v nejširších bodech objektu: 60 × 48 cm

Hloubka: 28 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový tvar, stěny šikmé, na východní straně strmé, dno ploché široké 18 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 6 ks keramických střepů (s. č. 3919), 5 ks kostí (s. č. 3920 a s. č. 3946) a 3 ks kamene (s. č. 3921)

Objekt číslo 1895

Rozměr v nejširších bodech objektu: 40 × 40 cm

Hloubka: 20 cm

Orientace delší osy: V – Z

Tvar: kruhový tvar, stěny strmé zaoblené, na východní straně příkřejší, dno ploché široké 20 cm

Výplň objektu: středně šedohnědá prachově-jílovitá hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 3 ks keramiky (s. č. 3925) a 3 ks kostí (s. č. 3943)

Objekt číslo 1896

Rozměr v nejširších bodech objektu: 114 × 102 cm

Hloubka: 10 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: kruhový, stěny zpočátku příkře, potom mírně klesající, dno ploché široké 32 cm

Výplň objektu: černá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 1 ks kosti (s. č. 3941), 2 ks mazanice (s. č. 3942) a 11 ks keramických střepů, z toho 3 okraje (s. č. 3940)

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
okraj	hlazený	šedo hnědá	bez příměsí	34 x 25	5	5,7	3940	obr. 23: 4
okraj	hrubý	žlutá	s příměsí písku	28 x 26	8	6,5	3940	obr. 23: 5
okraj	hlazený	šedá (černá)	s příměsí slídy	31 x 25	7	8,2	3940	obr. 23: 6

Tab. 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1896.

Objekt číslo 1897

Rozměr v nejširších bodech objektu: 32 × 40 cm

Hloubka: 28 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: oválný, stěny šikmé na západní straně, od poloviny mírnější, dno zaoblené

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína, podloží světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 12 ks mazanice (s. č. 3795), 5 ks malých úlomků kostí a zubů (celkem 1g – s. č. 3793) a 28 ks keramických střepů z toho je 1 ks dna a 2 ks okrajů (s. č. 3794)

tvar	povrch	barva	materiál	rozměry Š x V [mm]	tl. [mm]	váha [g]	sáček	
okraj	hlazený	šedá (černá)	bez příměsí	27 x 29	4	5,5	3794	obr. 23: 7
okraj	hlazený	šedá (černá)	s příměsí slídy	30 x 27	4	4,5	3794	obr. 23: 8
dno	hlazený	šedá (černá)	bez příměsí	35 x 27	5	6,6	3794	obr. 23: 9

Tab. 7. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1897.

Objekt číslo 1898

Rozměr v nejširších bodech objektu: 38 × 32 cm

Hloubka: 18 cm

Orientace delší osy: ZJZ - VSV

Tvar: oválný, mísovitý profil, dno ploché široké 18 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1899

Rozměr v nejširších bodech objektu: 32 × 38 cm

Hloubka: 6 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: vejcovitý, stěny šikmé, dno ploché široké 20 cm

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1900

Rozměr v nejširších bodech objektu: 28 × 24 cm

Hloubka: 6 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: kruhový tvar místy mírně zploštělý, stěny strmé, dno ploché široké 20 cm

Výplň objektu: tmavá hnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Objekt bez nálezů

Objekt číslo 1901

Rozměr v nejširších bodech objektu: 32 × 34 cm

Hloubka v nejširších bodech objektu: 22 cm

Orientace delší osy: Z – V

Tvar: kruhový, téměř svislé stěny, dno zaoblené

Výplň objektu: tmavá černohnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

Nálezy: 1 ks keramiky (s. č. 3937) a 4 ks kostí (s. č. 3938)

Objekt číslo 1902

Rozměr v nejširších bodech objektu: 42 × 50 cm

Hloubka: 22 cm

Orientace delší osy: ZJZ – VSV

Tvar: kruhový tvar na východní straně zploštělý, stěny strmé mírně kónické, dno ploché široké 24 cm,

Výplň objektu: tmavohnědá prachová hlína, na východní části objektu světlehnědá prachová hlína

Podloží: světlá okrovo-hnědá spraš

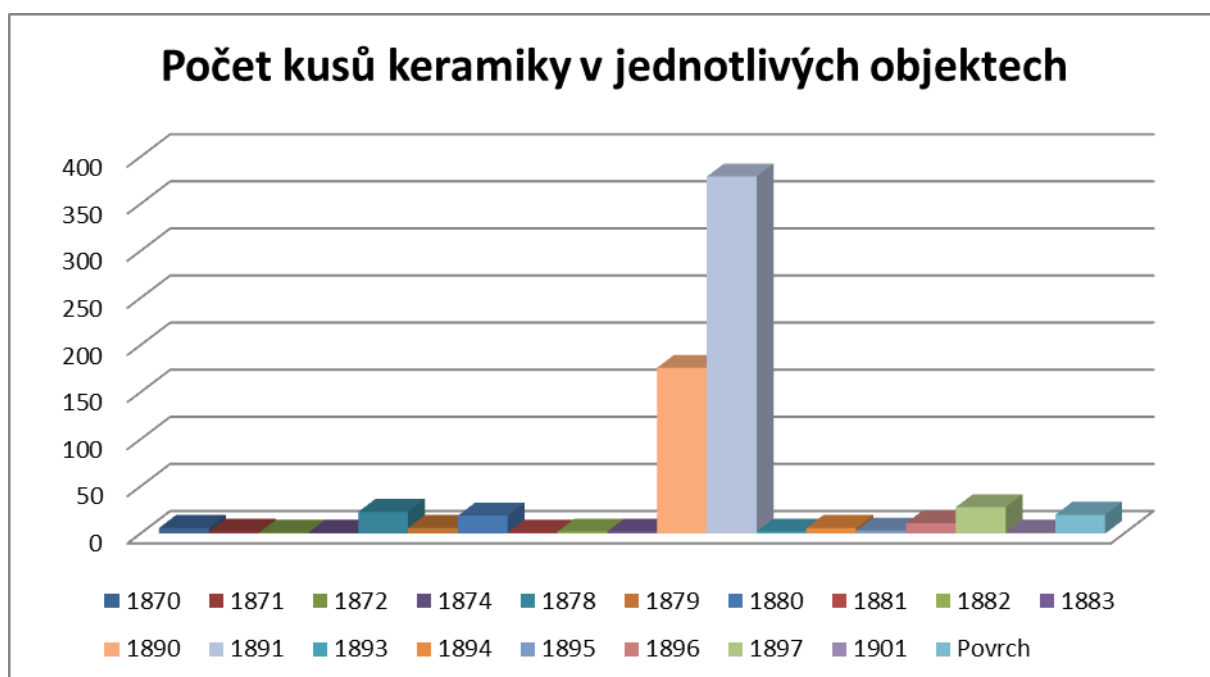
Objekt bez nálezu

8.3 Datace nálezů z parcely

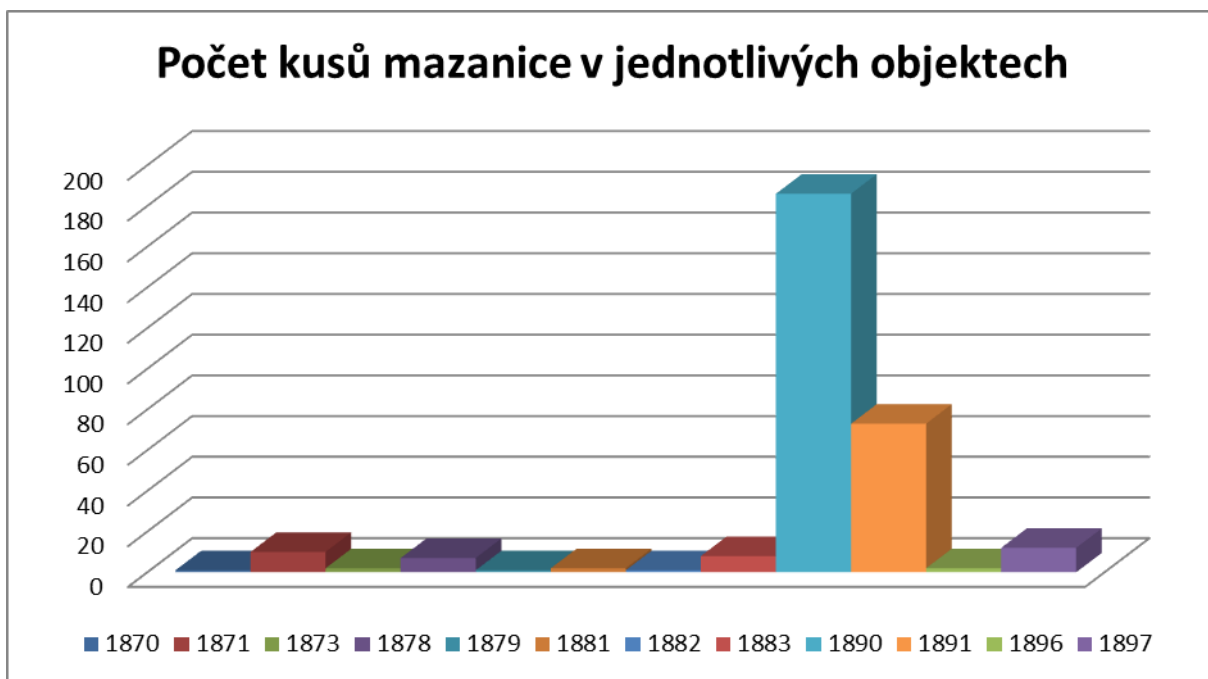
Celkem bylo odkryto 33 objektů, z toho 6 patří do období kultury slezskoplatěnické (obj. č. 1884 - 1889).

Zbývající objekty byly rozděleny na 22 kulových jamek, 3 sídlištní objekty a 2 zásobní jámy. Z kulových jamek se v 8 nenašel žádný archeologický materiál (objekty číslo 1875-1877, 1892, 1898-1900, 1902). V 14 se našly keramické úlomky, kusy mazanice, minimálně kosti a uhlí.

V sídlištních objektech (č.: 1878, 1880, 1896) se našel keramický materiál (obr. 23: 1, 3, 4-6) a kusy mazanice. Také malinký úlomek kosti vážící 1 g.

Graf 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Počet kusů keramiky v jednotlivých objektech.

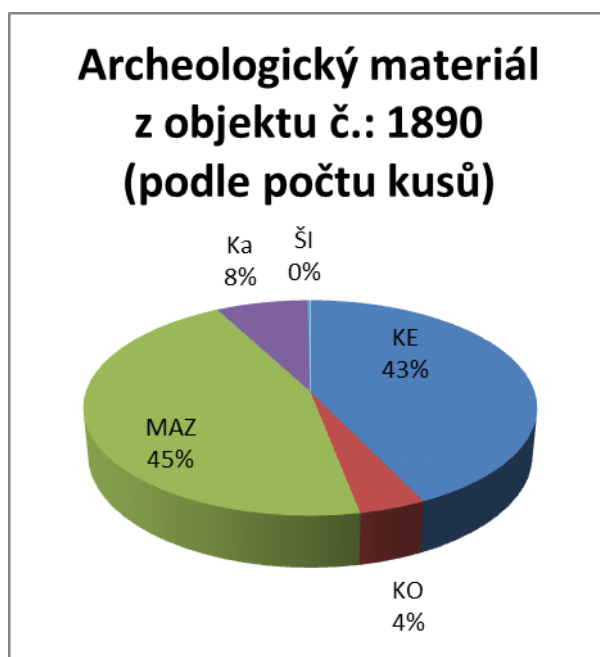
Graf 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Počet kusů mazanice v jednotlivých objektech.

Dva největší objekty č.: 1890 a 1891 byly určeny jako zásobní jámy. Z objektu č.: 1890 (obr. 16) se podařilo slepit některé střepy. Dva slepené kousky jsou pravděpodobně, podle barvy, tloušťky a plastické lišty, z nějaké větší nádoby patrně zásobnice (obr. 27: 1, obr. 29: 1). Třetí slepený kus tvoří částečný okraj nádoby (obr. 28: 1). Z objektu pochází také střep s reparačními otvory (obr. 24: 4), které sloužily k opravě prasklin a zastavení, jejich dalšího rozšiřování.¹²² To nám ale nepomůže při určování stáří objektu, protože tuto techniku opravy keramických výrobků využívalo jistě více pravěkých kultur. Vykopán byl i jeden předmět patřící mezi štípanou industrii (obr. 34: 3). Zbylý keramický materiál byl tvořen střepy, dny a okraji (obr. 24: 1-14, obr. 25: 1-4 a obr. 26: 1-2). V objektu č.: 1891 (obr. 17) se našel prakticky všechen běžný archeologický materiál zastoupený keramikou, kostmi, mazanící, kamenem, uhlíky, výjimečně kovem a štípanou industrií. Z keramiky nalezené v objektu se podařilo slepit větší torzo zásobnice (obr. 6 a obr. 30: 1). Slepená byla ještě jedna, větší část (obr. 7), kterou už nebylo možno přilepit k celku (obr. 8 a 9). Nepravidelné prstování na slepeném těle nádoby nám umožňuje zařadit torzo a to do kategorie zásobnic únětické kultury.¹²³ Srovnáním nákresů s fotografií a barevných obrázků

¹²² JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, str. 45.

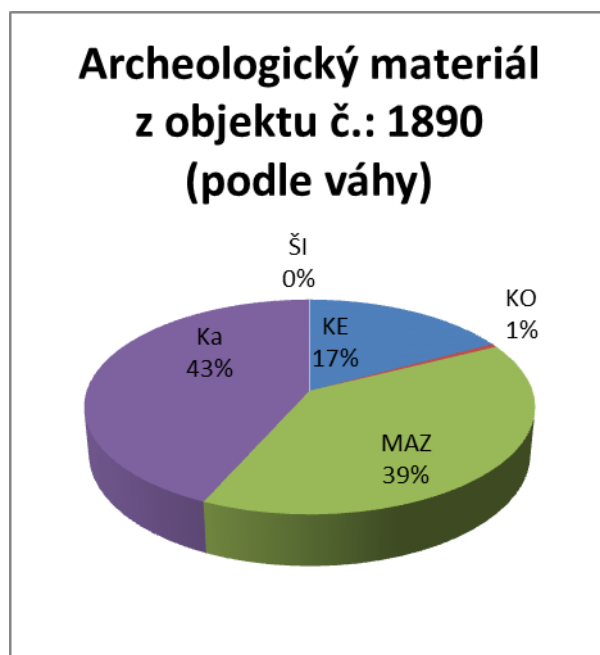
¹²³ *Tamtéž*, str. 45.

zásobnice v Archeologii pravěkých Čech¹²⁴, můžeme nález z objektu 1891 zařadit do mladšího období únětické kultury. Na sousední parcele byla nalezena a rekonstruovaná zásobní nádoba. Ta má podobnou barvu a úpravu povrchu prstováním jako slepené torso z objektu č.: 1891. Z toho plyne, že obě parcely hostily sídliště stejné kultury. I v tomto objektu byly nalezeny dva kousky štípané industrie (obr. 34: 1-2).

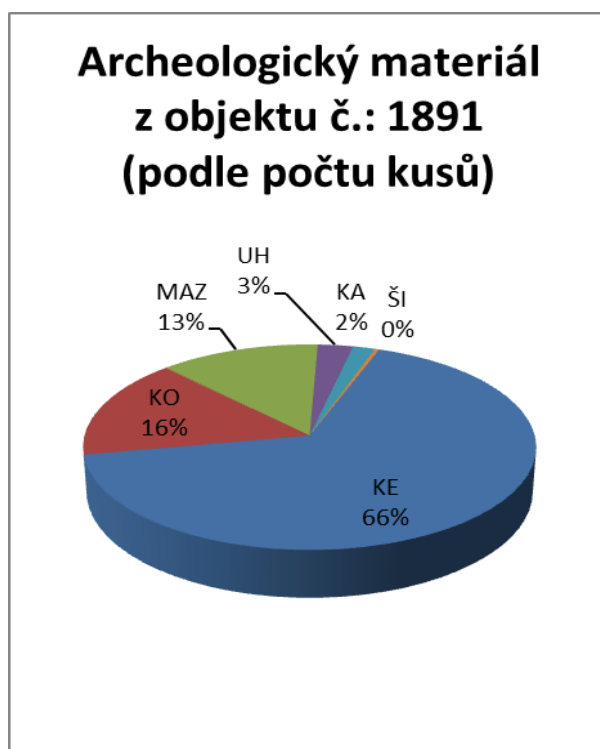

Graf 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1890.

¹²⁴ JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová*, příl. 3: 4.

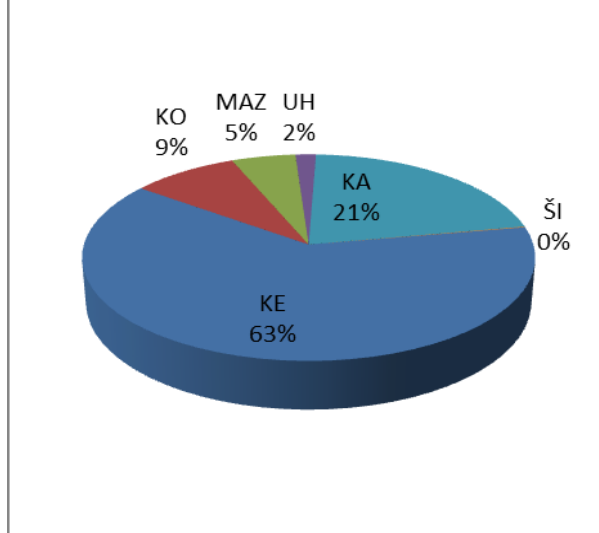

Graf 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1890.

Graf 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1891.

**Archeologický materiál
z objektu č.: 1891
(podle váhy)**

Graf 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1891.

9 Závěr

Nejdůležitější z nalezených artefaktů na parcele p. Balka je slepená část nádoby (obr. 6, 8 a obr. 30: 1), patrně ze zásobní jámy z objektu 1891. Při srovnání nálezů a obrázkové přílohy v Archeologii pravěkých Čech, můžeme s jistotou zařadit objekt 1981 do období únětické kultury, a to mladšího stupně únětické kultury.

Při jedné z návštěv Východočeského muzea v Pardubicích mi bylo umožněno nahlédnout do depozitáře a porovnat část nádoby z objektu 1981 s nálezy z jiného výzkumu v Mikulovicích, a to skoro ze sousední parcely p. Kováře. Zde se našla také nejspíše zásobní nádoba podobná tvarem, velikostí, částečně barvou a způsobem zdrsnění povrchu tzv. prstováním. To nám poukáže na to, že se únětické osídlení rozprostíralo i na jiných parcelách a bezpochyby po cele polykulturní lokalitě v Mikulovicích.

V sousední vesnici Blato nedaleko vzdálené se též nacházejí důležité nálezy z období únětické kultury v místní cihelně.¹²⁵ Několikrát jsem si byl okolí Mikulovic a Blata prohlédnout. Když navštívíte Mikulovice od Medlešic a zastavíte se na mostě přes silnici vedoucí do Chrudimi¹²⁶, je možné krásně si srovnat panorama mikulovického ho kopce s kostelem až po cihelnu v Blatě. Zde je vidět, jak se mírný kopec táhne od Mikulovic až do blízkého Blata. S největší pravděpodobností byl kopec v průběhu doby osídlení po celé své ploše, anebo se osídlení po úrodné návěži stále mírně posunovalo.

Každopádně lze celkové shrnout, že lokalita v Mikulovicích a v blízkém Blatě byla osídlená lidem únětické kultury a samozřejmě i dalšími pravěkými kulturami. Jeho centrum bylo nejspíše někde v místech Mikulovic a Blata, nebo mezi nimi.

Což potvrzuje i náš nález z výzkumu "V Loučkách" z parcely 241/6. Bohužel rozbor materiálu z jedné parcely nám neumožní širší závěr nebo poznání průběhu života nebo uspořádání sídlištních objektů v osadě lidu únětické kultury v Mikulovicích. To může být možné až po zpracování materiálu ze všech parcel v Mikulovicích a jejich komplexního zapracování v jedné samostatné práci.

¹²⁵ VOKOLEK, Vít. *Únětické nálezy z Blata*, str. 297-302.

¹²⁶ SEDLÁČEK, Radko. *Zachráněný archeologický výzkum při stavbě silnice I/37 Jesničanky - Medlešice v roce 2004 a 2005*, str. 90-95.

Conclusion

The most important artifact found at Mr. Balka's site is a pasted part of pottery (obr. 6, 8 a obr. 30: 1). Its origin is probably from the saving pit located in the object 1891. By the comparison of pottery pieces and pictures in book of Archeologie pravěkých Čech we can surely classify object 1891 as a part of the Únětice culture, specifically to the earliest period of the Únětice culture.

During one of my visits of the East Bohemian Museum at Pardubice I was lucky enough to see their depositary and to compare part of the pottery found in the object 1981 with what was found in another research in Mikulovice. It was almost on the neighbors' site named Mr. Kovar. Here was also found a storage container similar by its shape, size and partially in its color and also by the way of abrasive surface used on this container was created. This fact shows us that settlements in the Únětice age were spread all around the surroundings of Mikulovice.

In the neighboring village of Blato there are important findings from the Únětice culture located in the local brickworks. Several times I've been around Mikulovice and Blato. When you visit Mikulovice from Medlešice side and you stop on the bridge going over the road towards the city of Chrudim you can easily see and compare views of surrounding areas. Here you can see how the slight hill stretches from Mikulovice all the way to village Blato. I believe that during the settlers era this hill and weather conditions played a key role in spreading of Únětice culture and its people.

We can sum this up by observation that the location in Mikulovice and close village of Blato was populated with people of the Únětice culture and other cultures. The core of this culture was located probably somewhere in Mikulovice and Blato, or in between these two villages.

This was proved by findings during a research in "Loučky" at site 241/6. However, analysis of material from one part of grounds will not give us broader understanding of arrangements and housing of people from the Únětice culture in Mikulovice. That would only be possible after processing materials from all lands in Mikulovice and comprehensive incorporation into one whole research.

10 Přílohy

10.1 Soupis nálezů

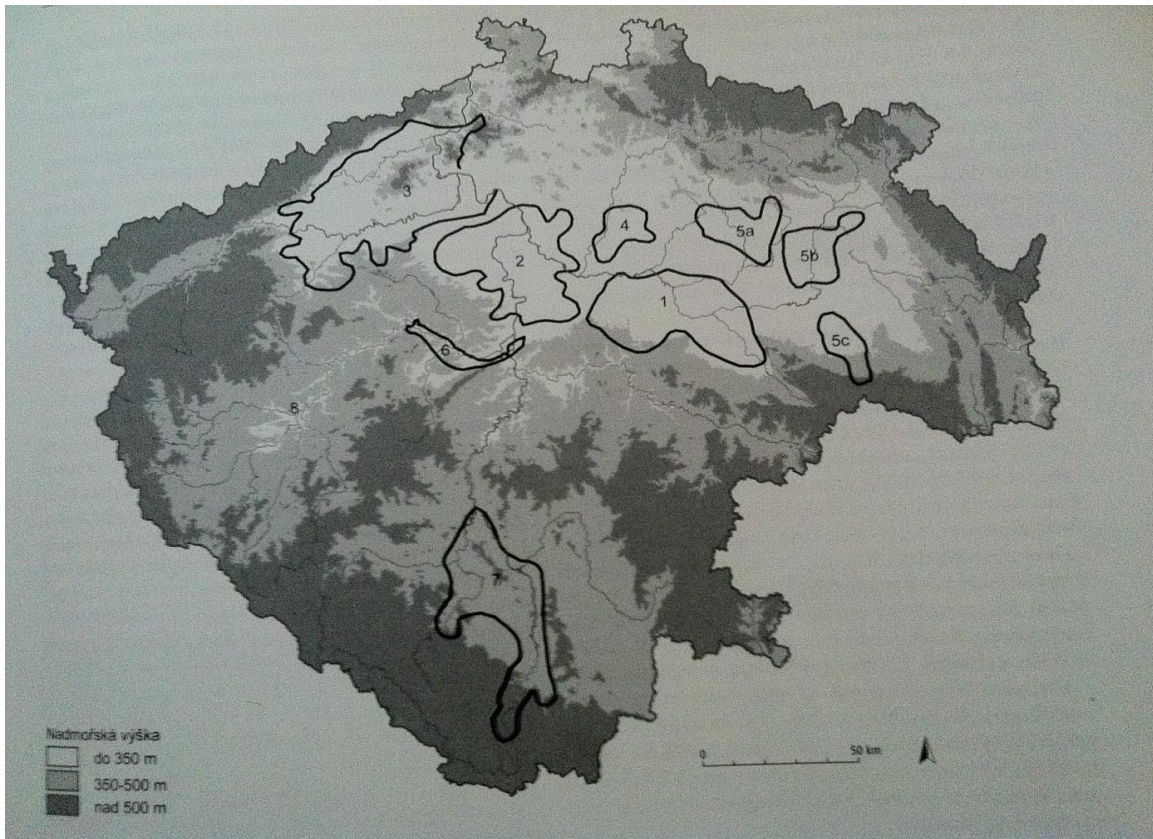
Materiál z archeologického výzkumu na parcele 241/6 byl podle terénního záznamu uložen ve čtyřech krabicích od banánů očíslovaných číslo: 19, 20, 21 a 22. Během zpracování výzkumu z parcely 241/6 se nenalezla jedna ze dvou krabic s nálezy z objektu 1890. Nálezy z objektu byly uloženy v krabicích č.: 22 a 20, ta nebyla nalezena. V tabulce se soupisem nálezu z objektu č.: 1890 je u chybějících sáčku uvedeno „nenalezeno“.

Tabulka s nálezy podle jednotlivých objektů se nalézá v příloze kap. 9.4.

10.2 Obrázky

	Reinecke (1924)		Moucha (1961,1963,1982)			Pleinerová (1966-1967)		Bartelheim (1998)	
2300			pozdní eneolit	starší období kultury únětické	1. protoúnětická	Ia	Ib	starší kultura únětická	1
					2. staroúnětická				
					3. stredoúnětická	II			2
					4. předklasická kultura únětická				
2000	A1	GAU-BICKELHEIM NEUNHEILINGEN	starší doba bronzová	mladší období kultury únětické	5. klasická kultura únětická	III		mladší kultura únětická	3
1800 1700	A2	TRASSEM LANGQUAID TINSDAHL			6. poklasická kultura únětická				
1600	Holste 1939 B1	LOCHHAM	střední doba bronzová	mohylová kultura					

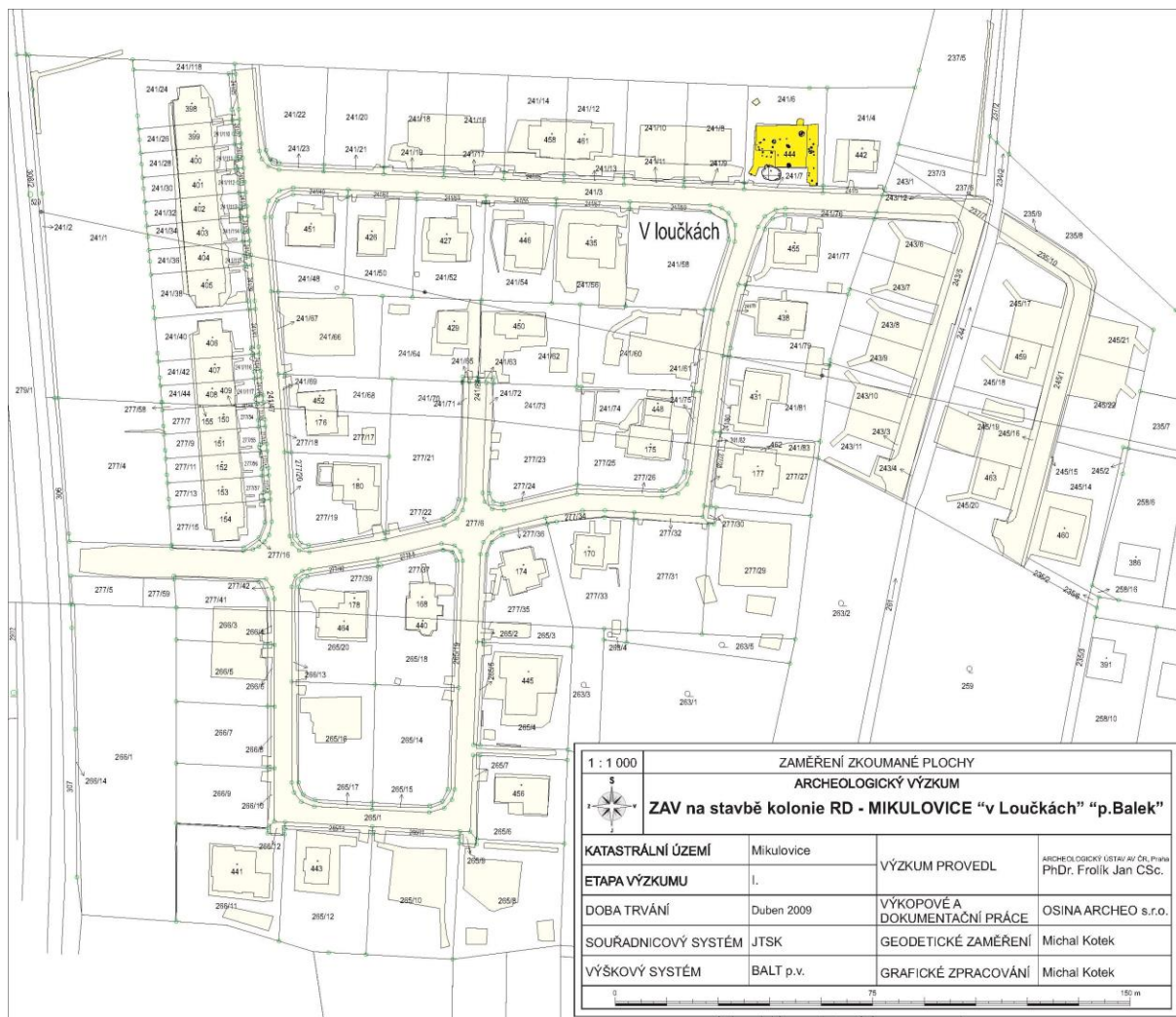
Obr. 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Chronologická tabulka - Jiráň, 2008.

Obr. 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Rozdělení sídelních regionů - Jiráň, 2008.

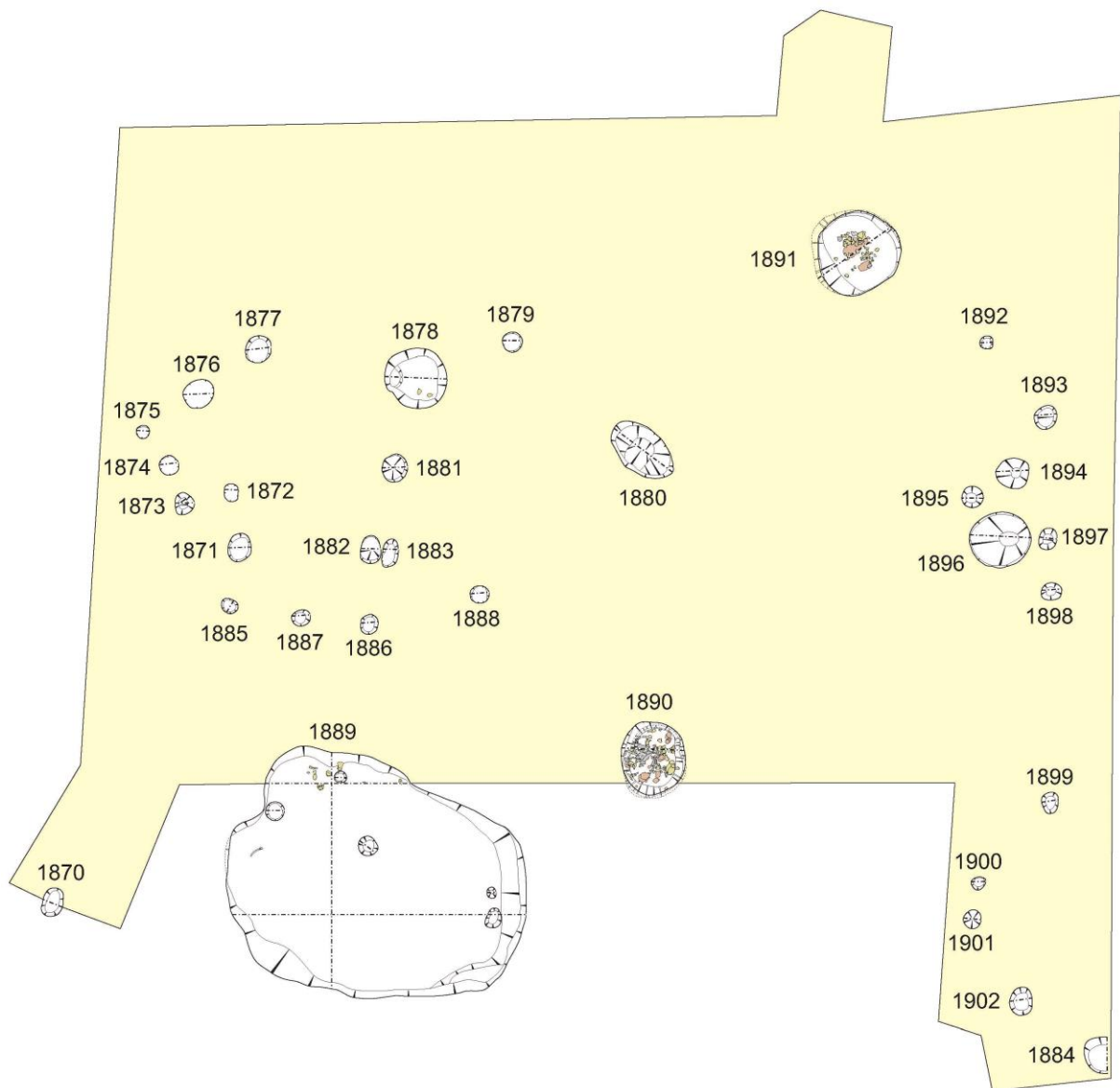

Obr. 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Poloha Mikulovic na mapě.

Obr. 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Plánek rozmístění parcel na lokalitě "V Loučkách" - žlutě zvýrazněná parcela 241/6.

1 : 50	ZAMĚŘENÍ ZKOUMANÉ PLOCHY ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM		
	ZAV na stavbě kolonie RD - MIKULOVICE "v Loučkách" "p.Balek"		
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ	Mikulovice	VÝZKUM PROVEDL	ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, Praha PhDr. Frolík Jan CSc.
ETAPA VÝZKUMU	I.	VÝKOPOVÉ A DOKUMENTAČNÍ PRÁCE	OSINA ARCHEO s.r.o.
DOBA TRVÁNÍ	Duben 2009	GEODETICKÉ ZAMĚŘENÍ	Michal Kotek
SOUŘADNICOVÝ SYSTÉM	JTSK	GRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ	Michal Kotek
VÝŠKOVÝ SYSTÉM	BALT p.v.		
0 2 4 6 8 m			

Obr. 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Nálezová situace se zakreslenými objekty na parcele 241/6.

Obr. 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Slepý kus nádoby z obj. č. 1981.

Obr. 7. Mikulovice, okr. Pardubice. Druhá spleená část z nádoby v obj. č. 1891.

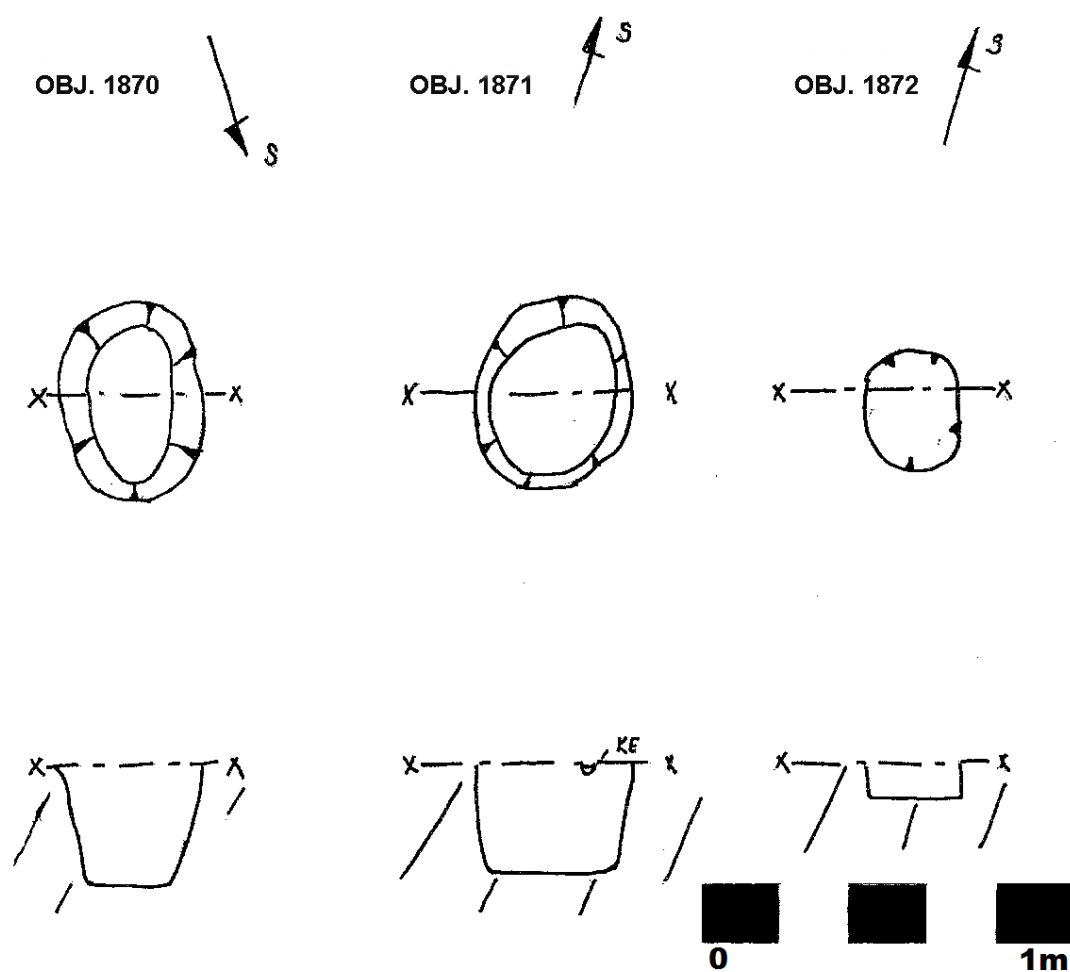

Obr. 8. Mikulovice, okr. Pardubice. Částečně složená nádoba z obj. č. 1891.

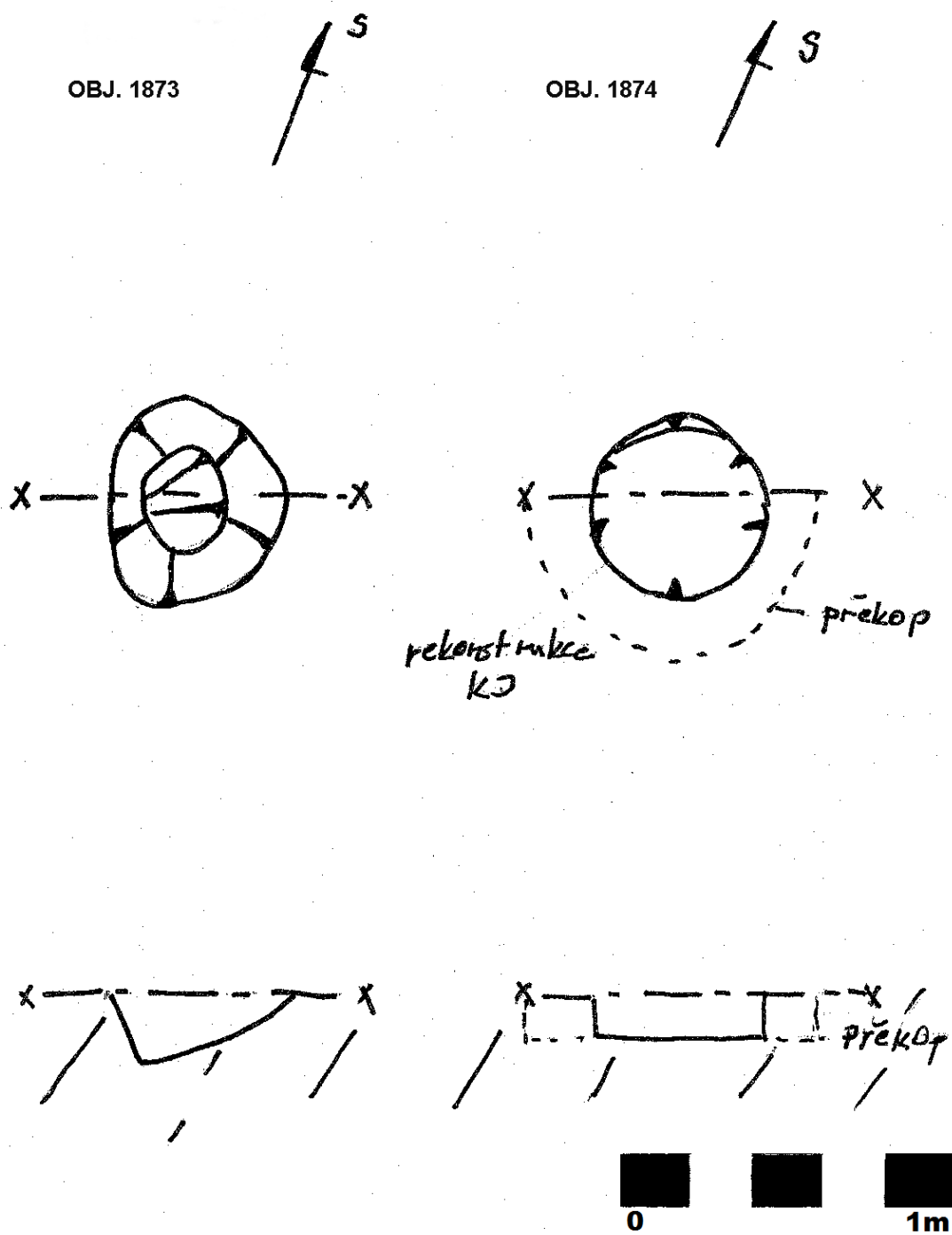

Obr. 9. Mikulovice, okr. Pardubice. Částečně složená nádoba z obj. č. 1891 - pohled shora.

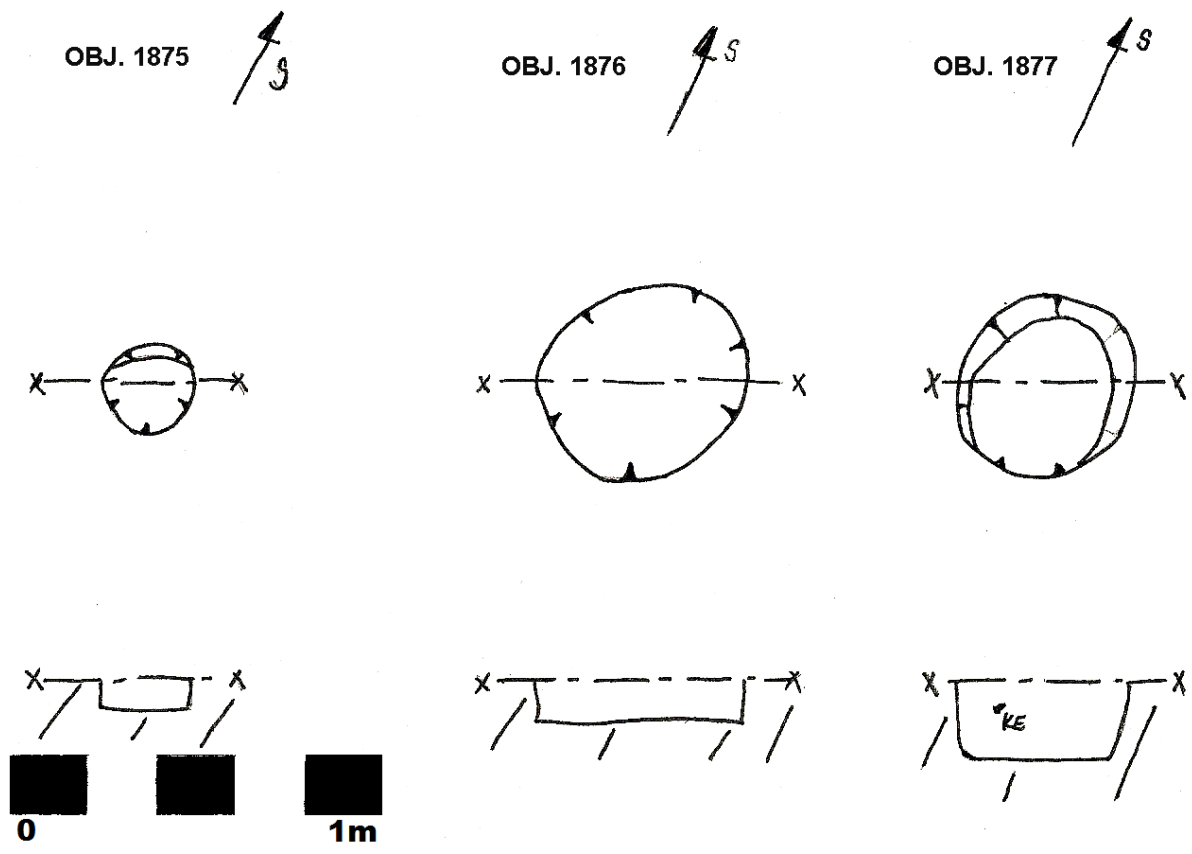
10.3 Objekty

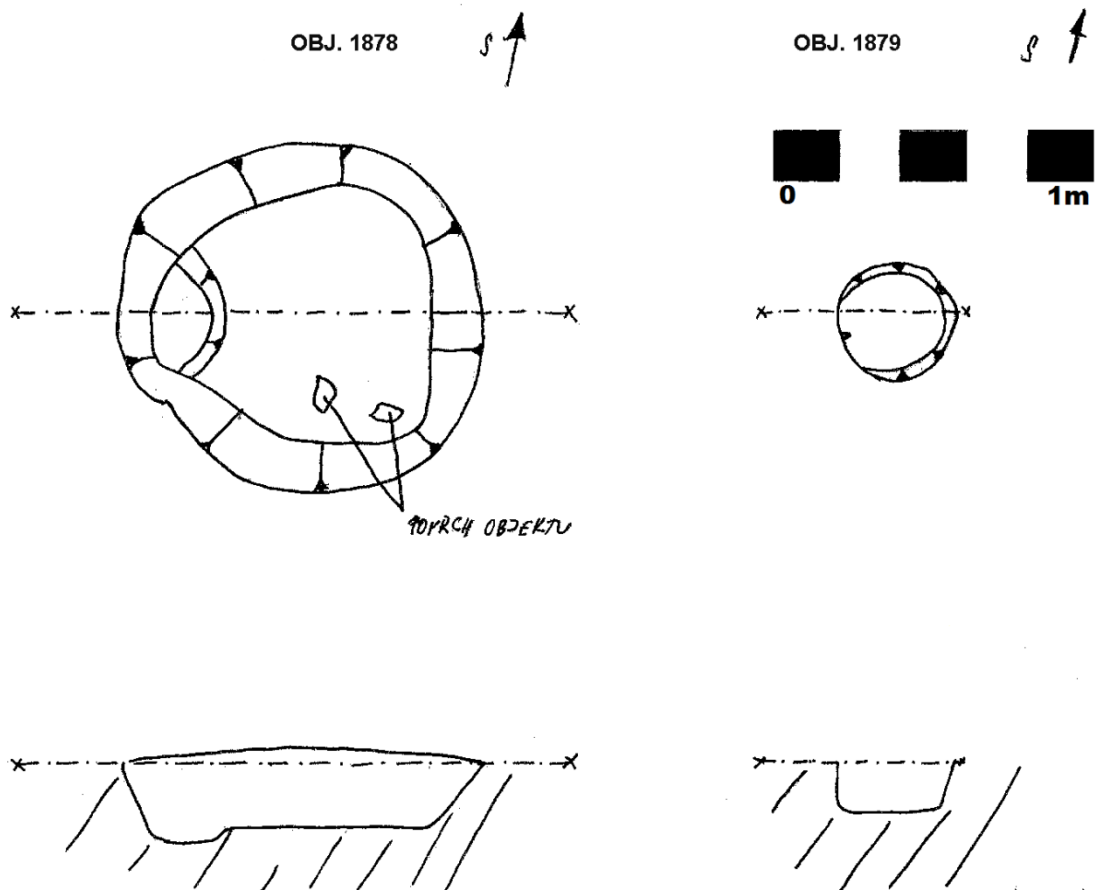
Obr. 10. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1870-1872.

Obr. 11. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. 1873 a 1874

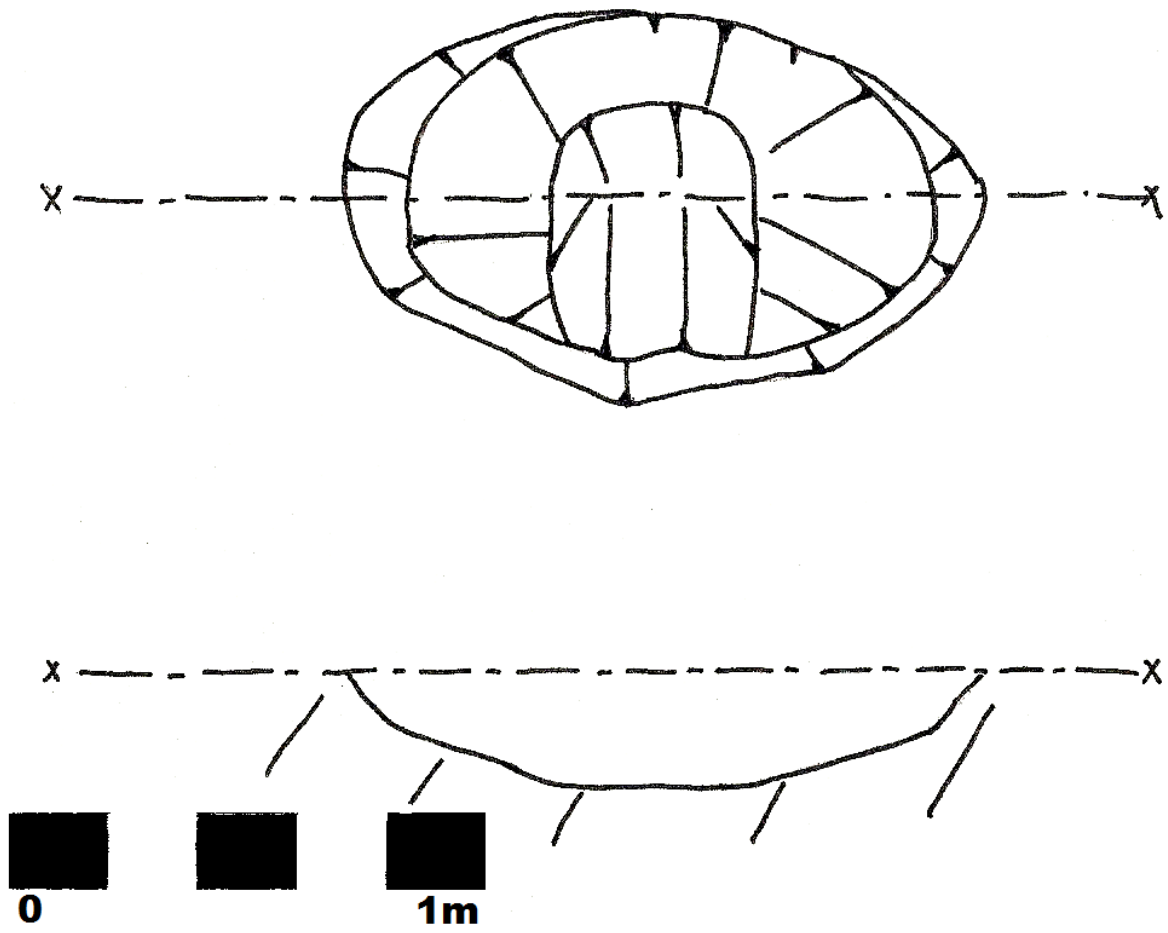

Obr. 12. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1875-1877.

Obr. 13. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1878 a 1879.

OBJ. 1880

Obr. 14. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1880.

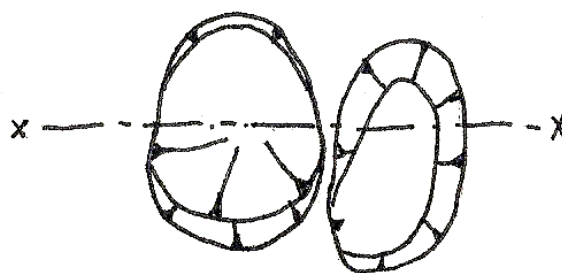
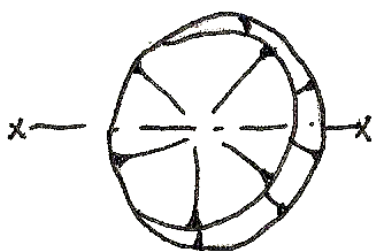
OBJ. 1881

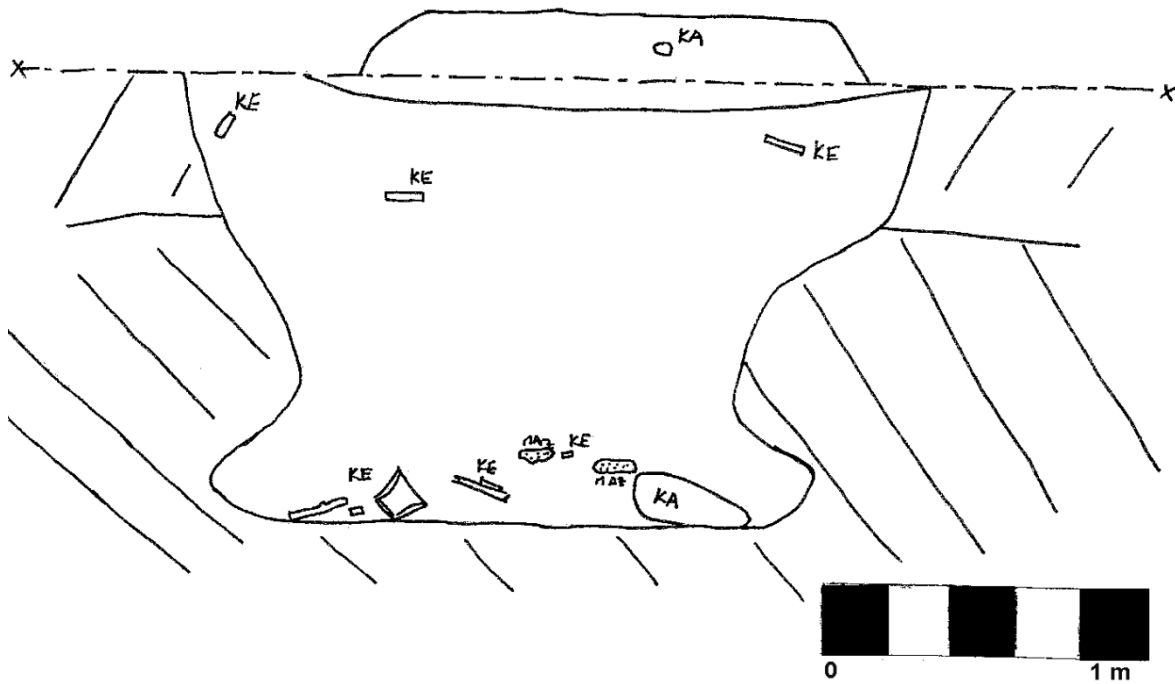
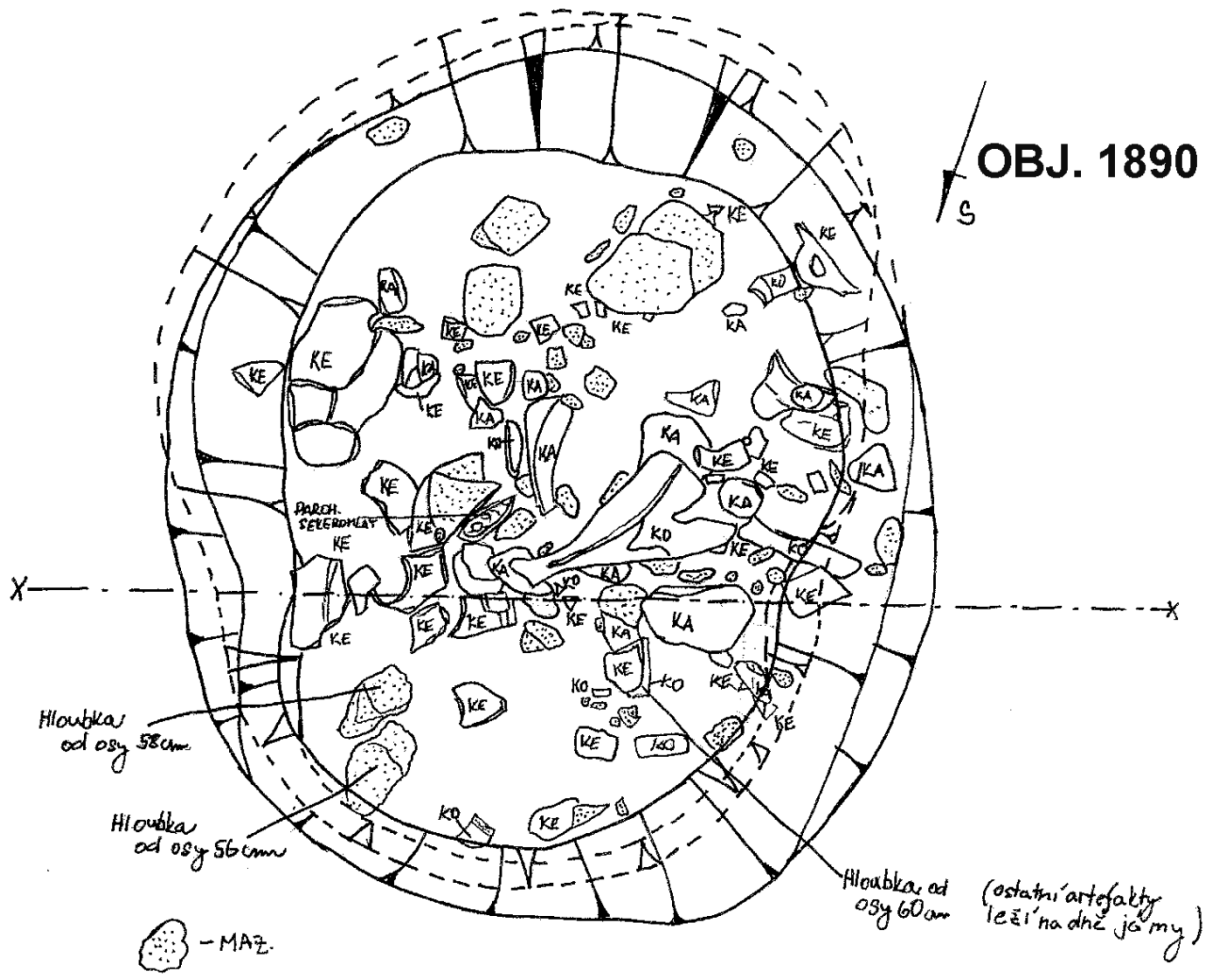
OBJ. 1882

OBJ. 1883

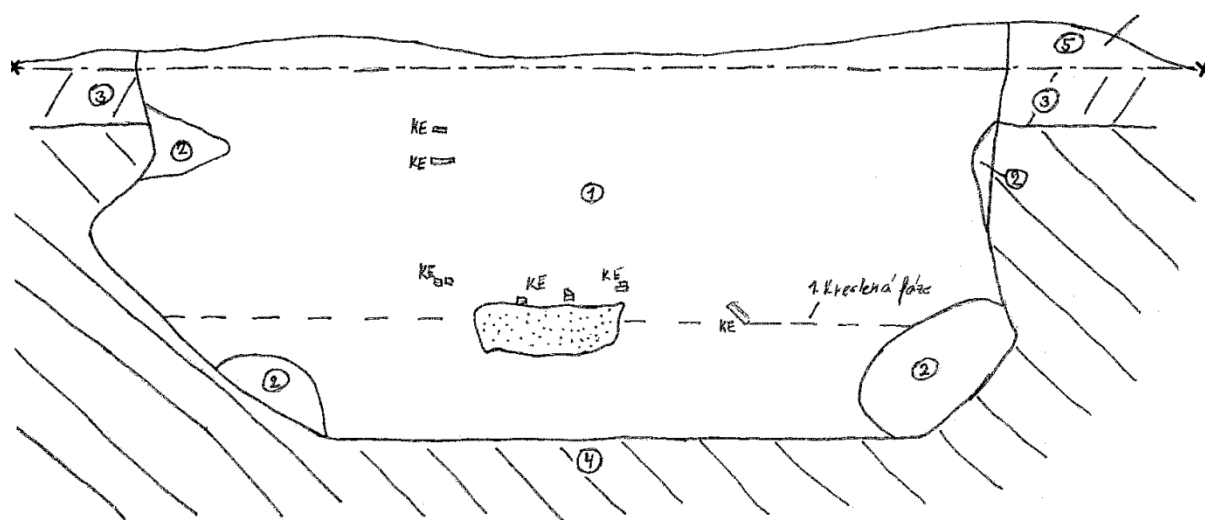
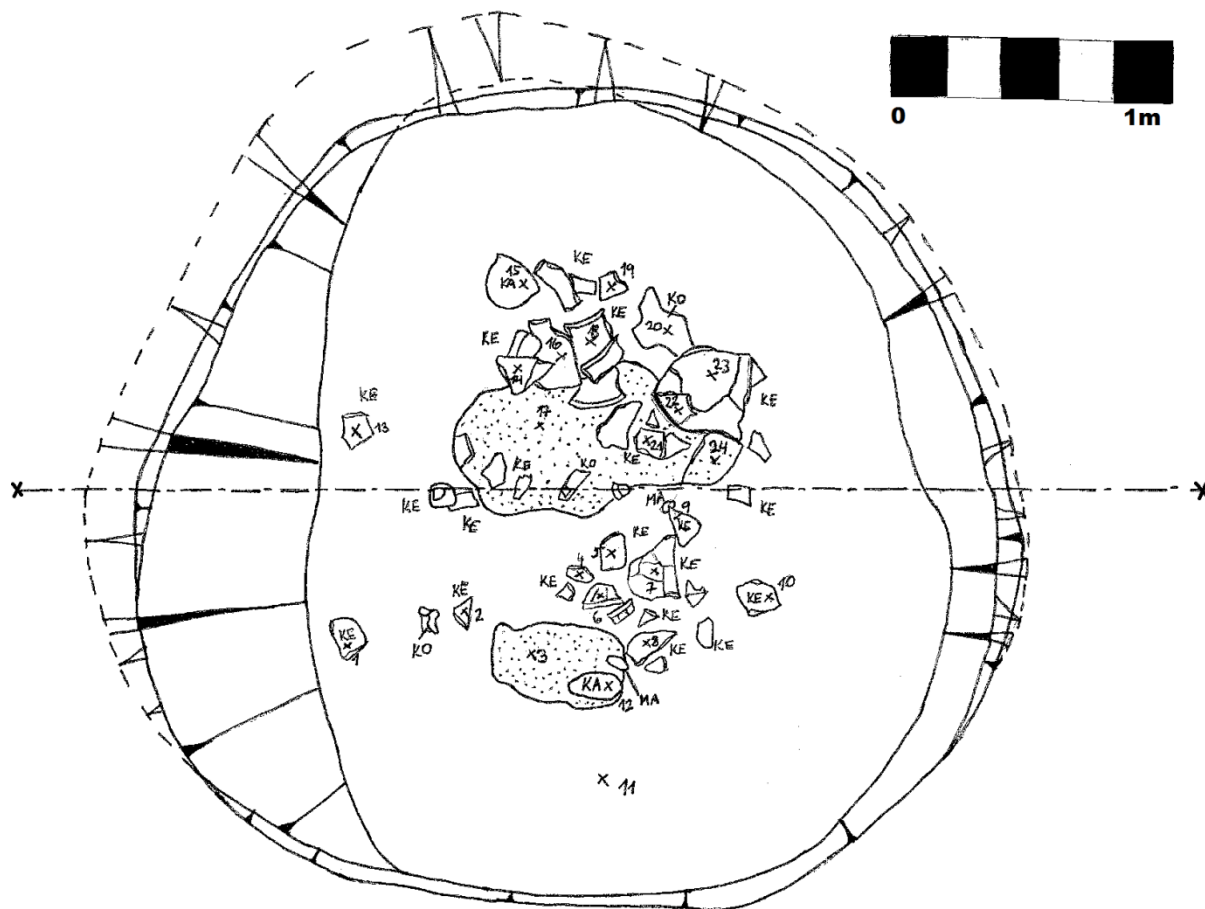

Obr. 15. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1881 -1883.

Obr. 16. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1890.

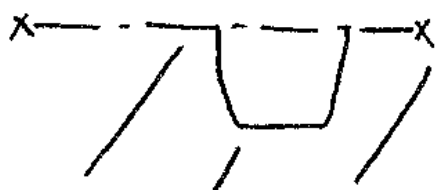
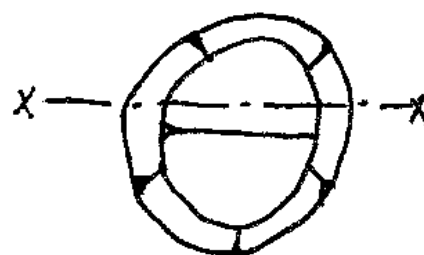
OBJ. 1891

Obr. 17. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresbná dokumentace obj. č. 1891.

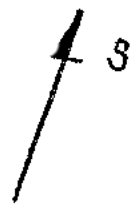
OBJ. 1892 S

OBJ. 1893 S

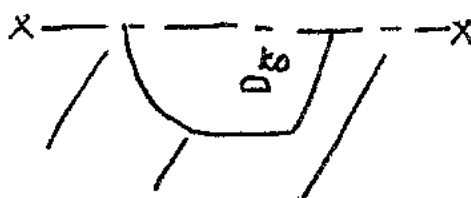
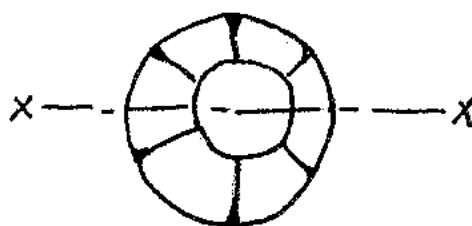
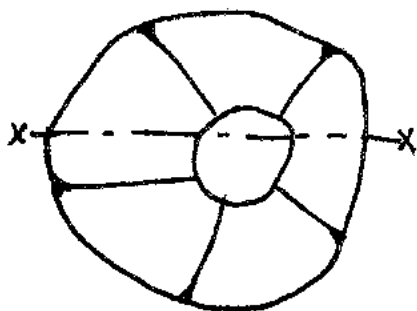

Obr. 18. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1892 a 1893.

OBJ. 1894

OBJ. 1895

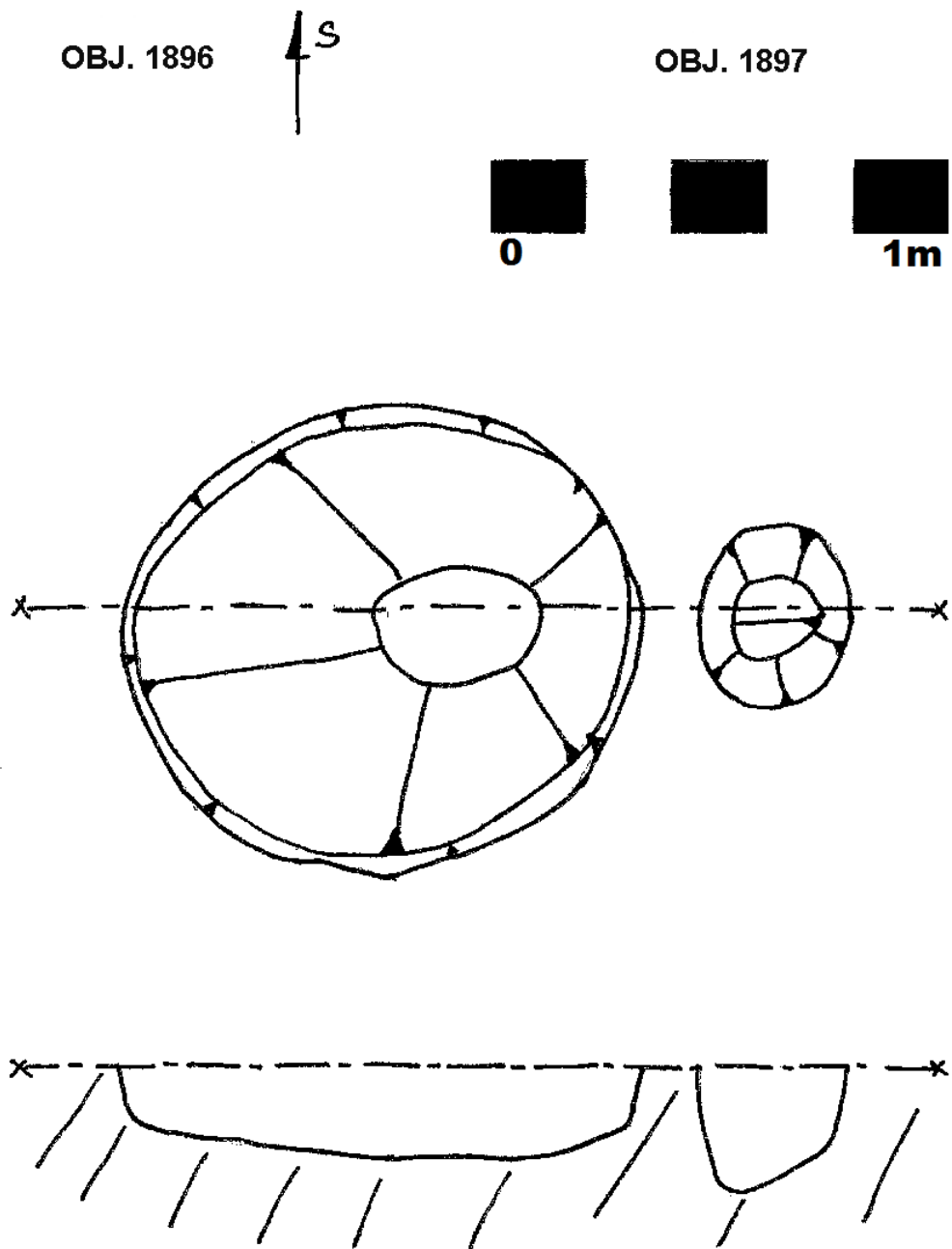

0

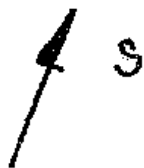
1m

Obr. 19. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1894 a 1895.

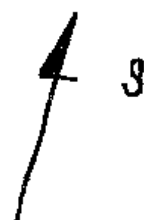

Obr. 20. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1896 a 1897.

OBJ. 1898

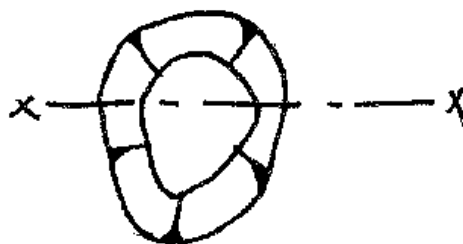
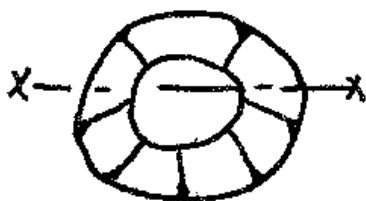
OBJ. 1899

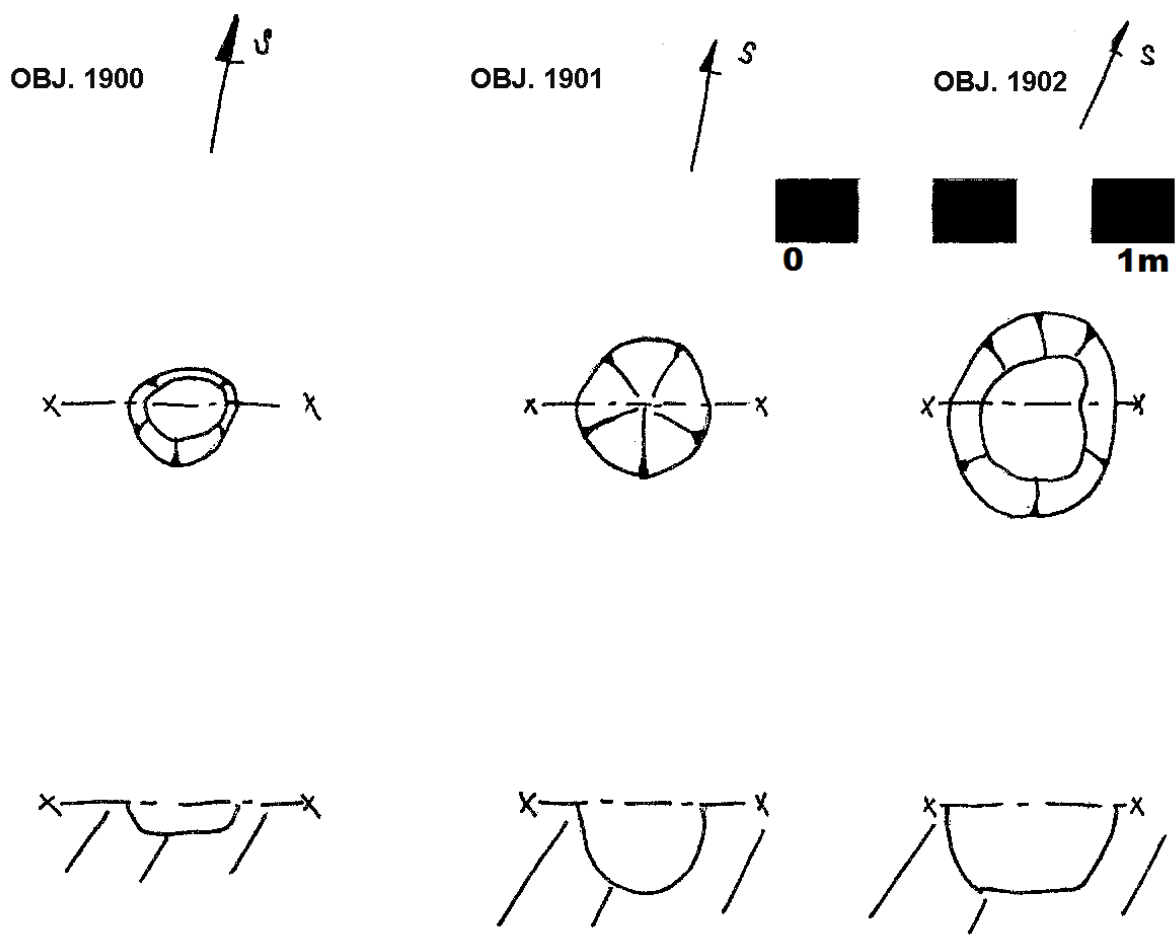
0

1m

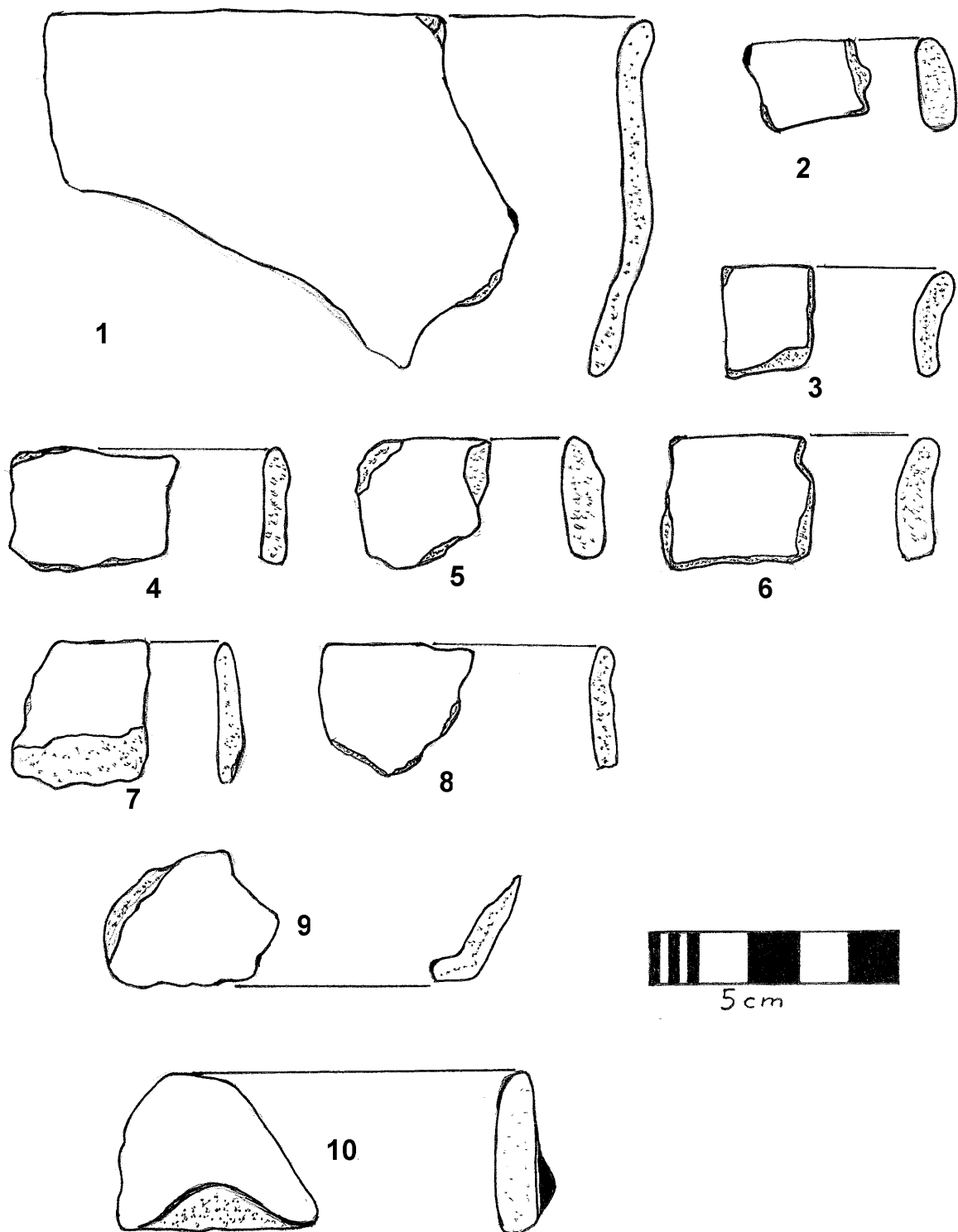

Obr. 21. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1898 a 1899.

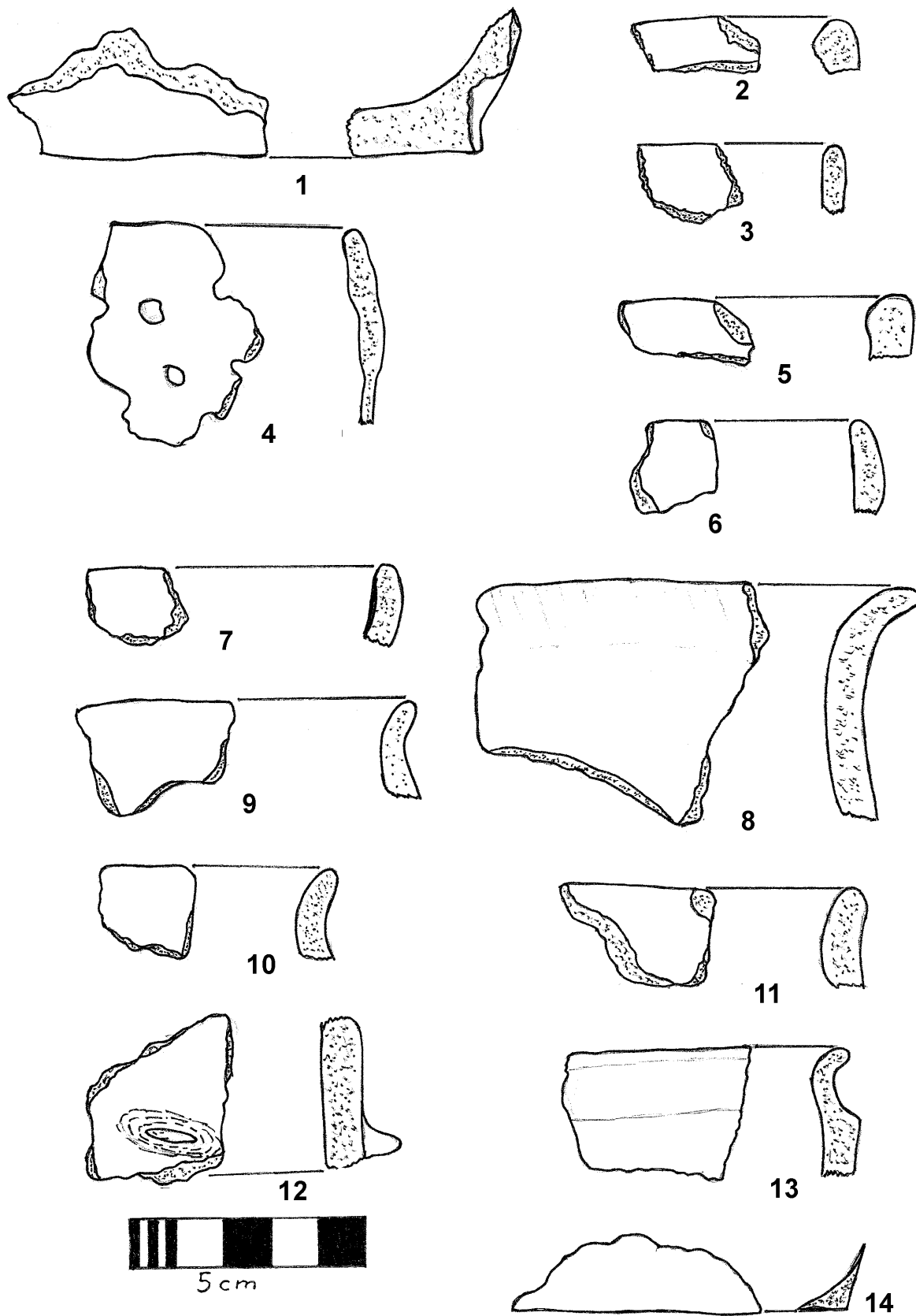

Obr. 22. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1900 - 1902.

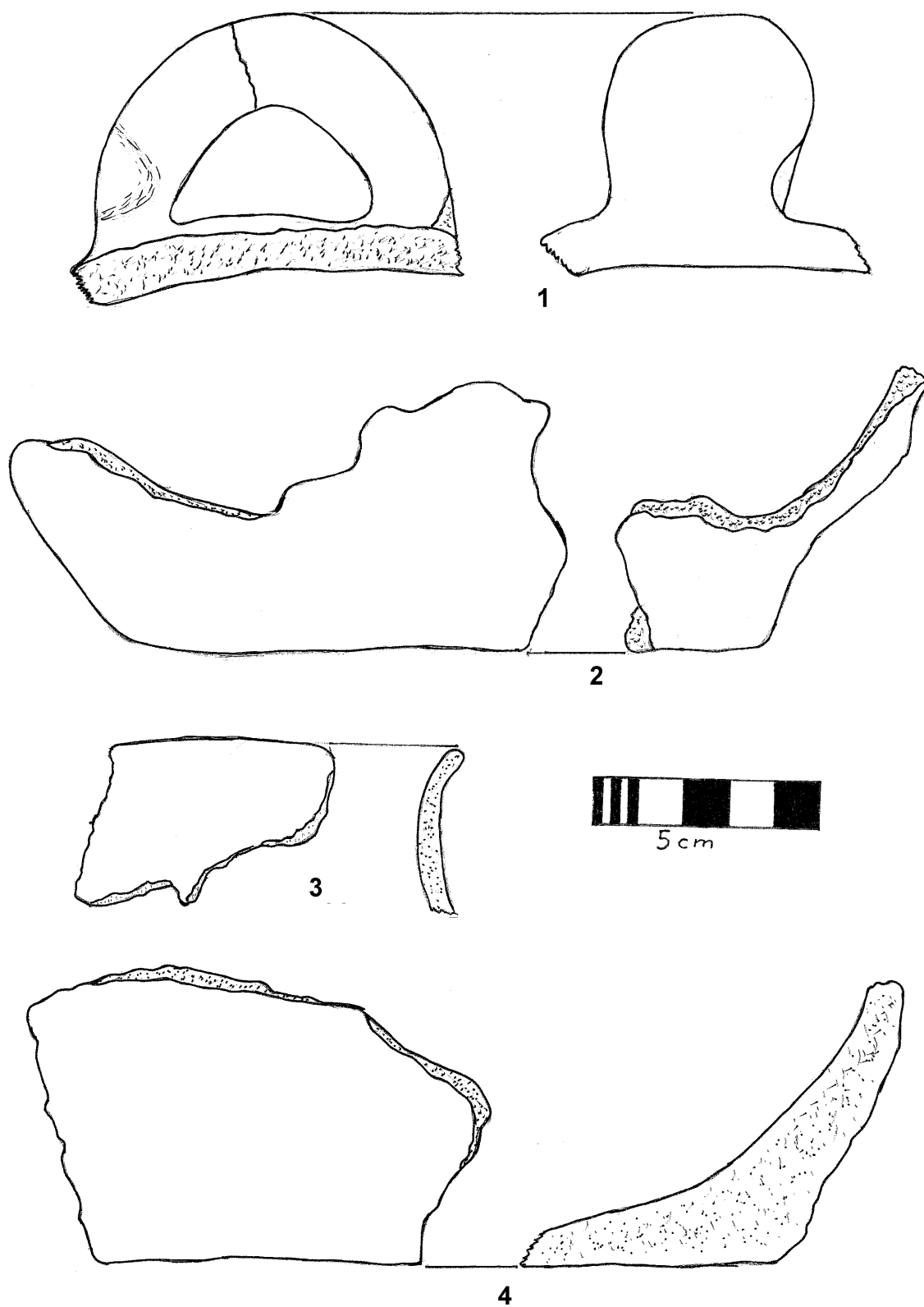
10.4 Keramika

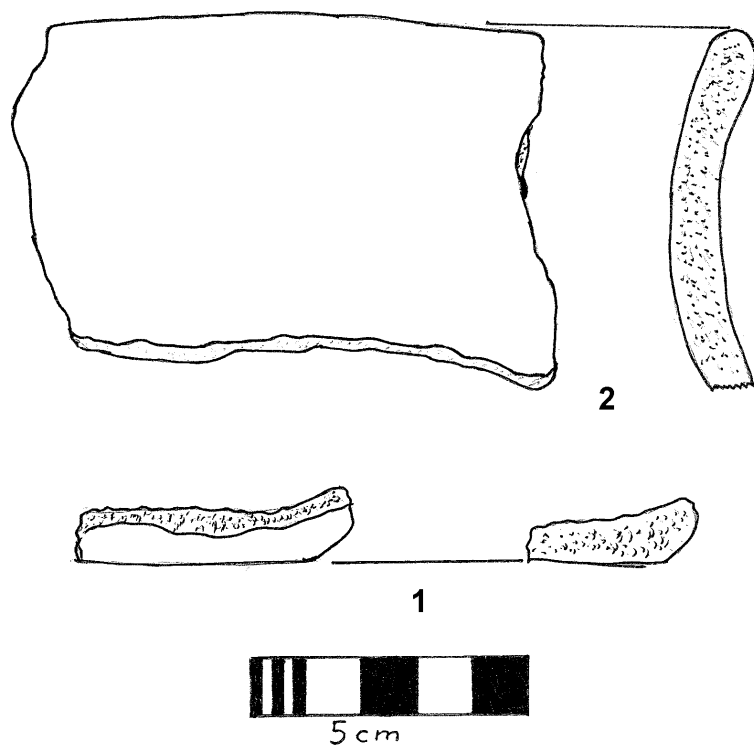
Obr. 23. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1878, 1897, 1880, 1896, 1897 (kresba J. Málek).

Obr. 24. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

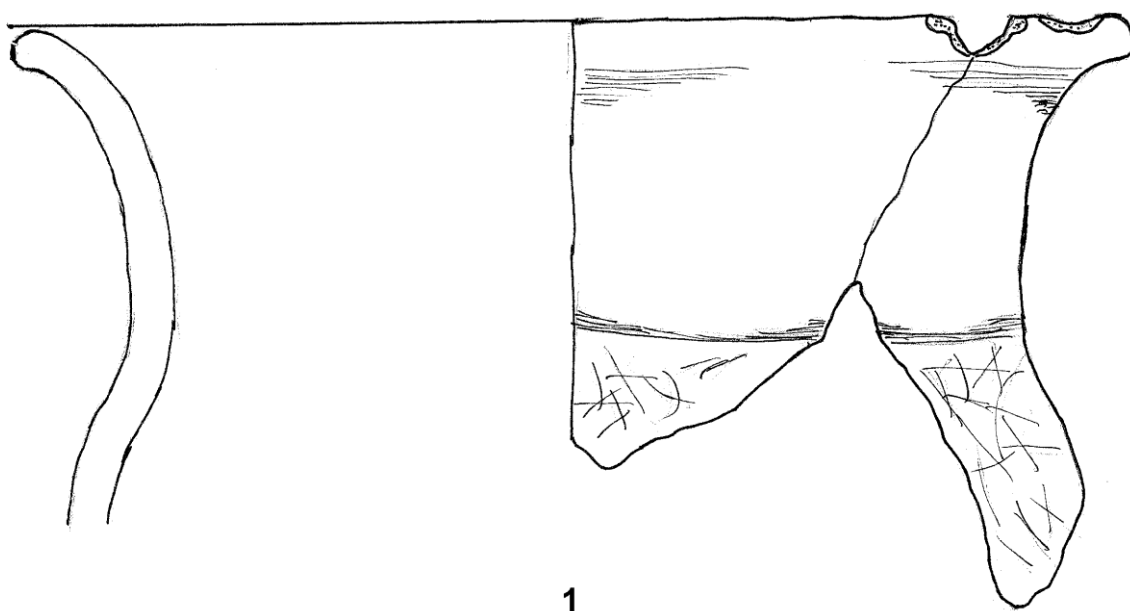
Obr. 25. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

Obr. 26. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

Obr. 27. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

1

Obr. 28. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

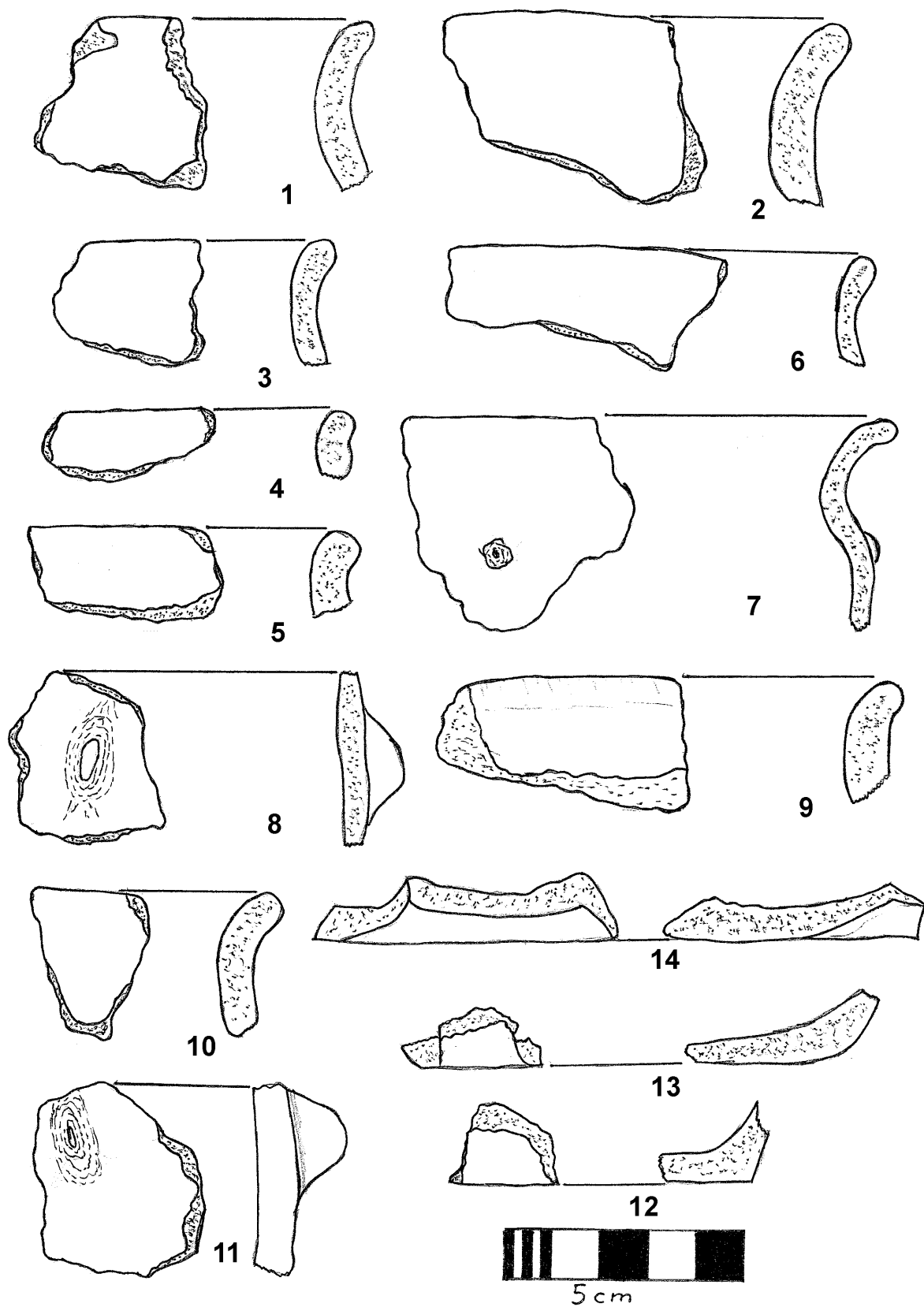
1

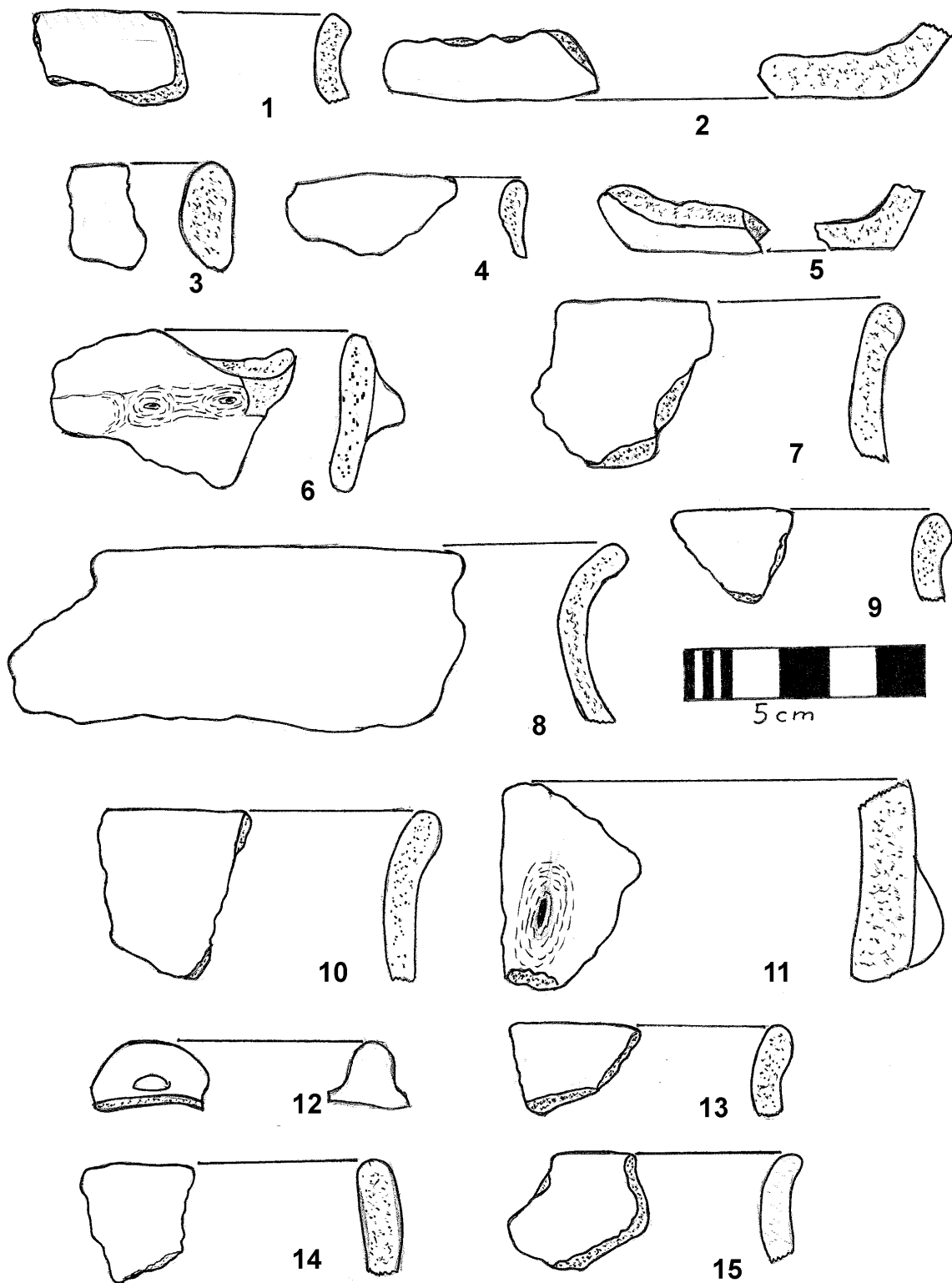
Obr. 29. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).

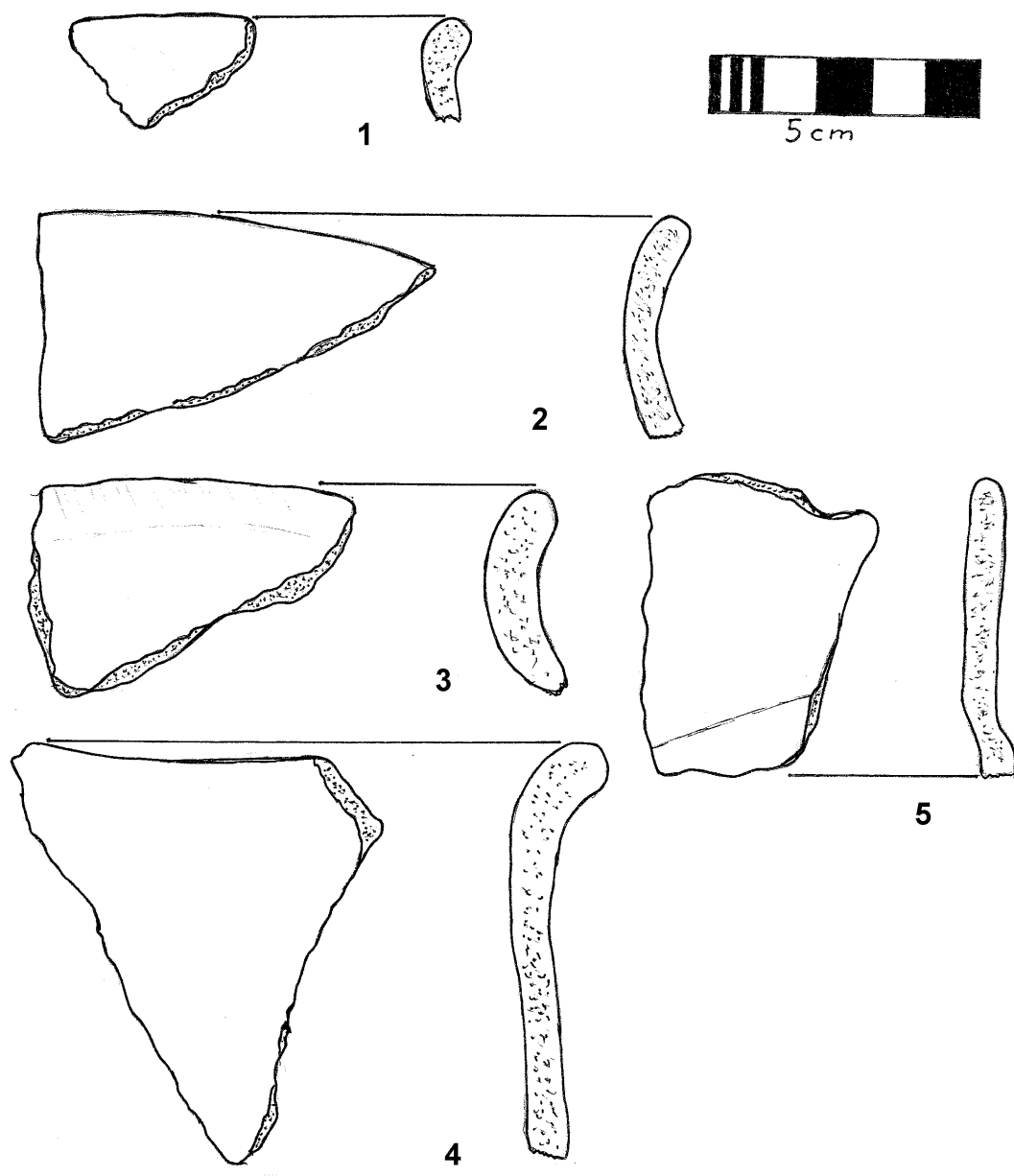
Obr. 30. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).

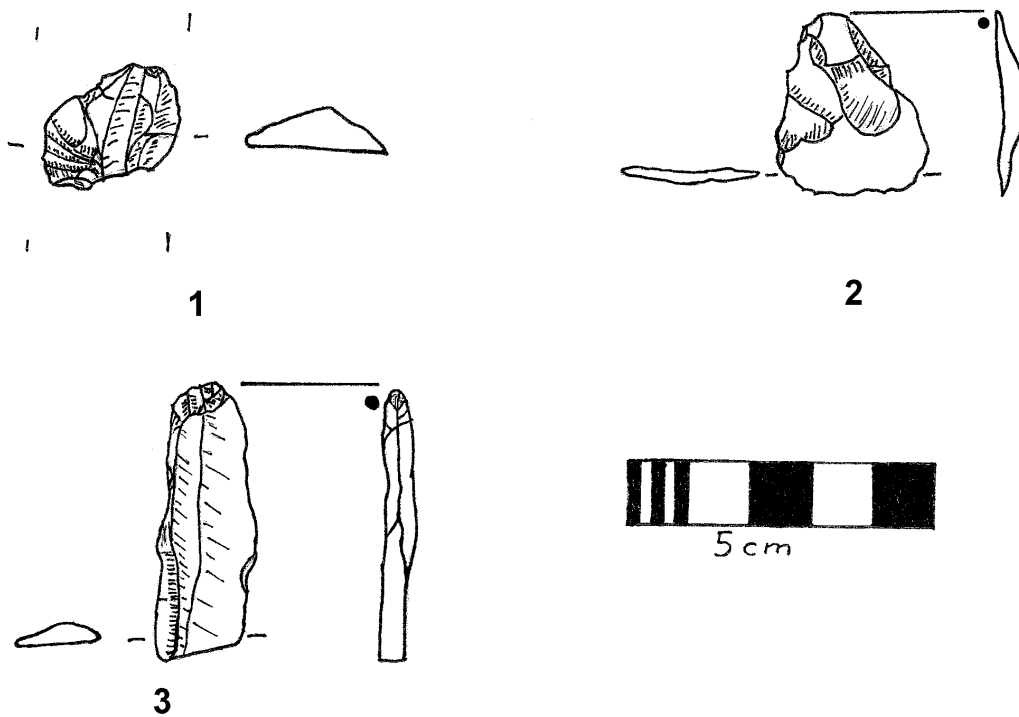
Obr. 31. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).

Obr. 32. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).

Obr. 33. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).

Obr. 34. Mikulovice, okr. Pardubice. Štípaná industrie z obj. č. 1890 a 1891 (kresba J. Málek).

10.5 Tabulky

Objekt (č.)	Druh objektu	Obsah	Číslo sáčku	Počet kusů	Celková hmotnost [g]
1870	Kůlová jamka	KE	3924	6	24
		UH	3950	14	6
		MAZ	3957	1	1
		KO	3958	1	1
1871	Kůlová jamka	KE	3933	2	19
		MAZ	3934	2	6
			3949	8	9
1872	Kůlová jamka	KE	3935	1	1
1873	Kůlová jamka	MAZ	3930	2	8
1874	Kůlová jamka	KE	3936	1	1
1875	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1876	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1877	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1878	M.O.	KE	3914	21	118
			3951	2	81
		MAZ	3915	7	14
1879	Kůlová jamka	KE	3955	6	8
		MAZ	3956	1	1
1880	M.O.	KE	3944	19	82
1881	Kůlová jamka	KE	3926	1	2
		MAZ	3927	2	2
1882	Kůlová jamka	KE	3931	2	3
		MAZ	3932	1	1
1883	Kůlová jamka	MAZ	3928	8	19
		KE	3929	2	12
1890	Zásobnice	Samostatná tabulka			
1891	Zásobnice	Samostatná tabulka			
1892	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1893	Kůlová jamka	KE	3947	2	6
1894	Kůlová jamka	KE	3919	6	17
		KO	3920	4	32
			3946	1	1
		KA	3921	3	47
1895	Kůlová jamka	KE	3925	3	24
		KO	3943	3	4
1896	M.O.	KE	3940	11	84
		KO	3941	1	1
		MAZ	3942	2	2
1897	Kůlová jamka	KE	3794	28	124
		KO+zuby	3793	5	1

		MAZ	3795	12	21
1898	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1899	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1900	Kůlová jamka	Bez nálezu			
1901	Kůlová jamka	KE	3937	1	6
		KO	3938	4	14
1902	Kůlová jamka	Bez nálezu			
	Povrch	KE	3792	20	117

Tab. 8. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1870-1883 a 1892-1902.

Objekt č. 1890

Číslo sáčku	Obsah sáčku	Počet kusů	Celková váha [g]	Vrstva [cm]	Část objektu
3878	KE	27	338	0-20	S 1/2
3879	MAZ	nenalezeno		0-20	S 1/2
3880	KO (paroh)	nenalezeno		0-20	S 1/2
3910	KE	37	297	0-20	J 1/2
3910/a	KO	1	3	0-20	J 1/2
3911	KO	16	110	0-20	J 1/2
3911/a	KE	1	16	0-20	J 1/2
3912	MAZ	nenalezeno		0-20	J 1/2
3913	ŠI	1	3,5	0-20	J 1/2
3881	KE	nenalezeno		20-40	S 1/2
3882	MAZ	nenalezeno		20-40	S 1/2
3883	KO	nenalezeno		20-40	S 1/2
3889	KE	nenalezeno		20-40	J 1/2
3890	MAZ	nenalezeno		20-40	J 1/2
3891	KO	nenalezeno		20-40	J 1/2
3884	KE	nenalezeno		40-60	S 1/2
3885	MAZ	nenalezeno		40-60	S 1/2
3886	ŠI (šipka)	nenalezeno		40-60	S 1/2
3887	KO	nenalezeno		40-60	S 1/2
3916	KE	45	528	40-60	J 1/2
3917	MAZ	nenalezeno		40-60	J 1/2
3918	KO	nenalezeno		40-60	J 1/2
3888	UH	nenalezeno		60-80	S 1/2
3905	KE	19	201	60-dno	J 1/2
3906	MAZ	nenalezeno		60-dno	J 1/2
3907	KO	nenalezeno		60-dno	J 1/2
3908	ŠI	nenalezeno		60-dno	J 1/2
3909	UH	nenalezeno		60-dno	J 1/2
3922	KE	nenalezeno		kult. vrst.	J 1/2

3939	KE	nenalezeno		ornice+podorničí	J 1/2
3952	KE	nenalezeno		kult. vrst.	kult. vrst.
3953	KO	nenalezeno		kult. vrst.	kult. vrst.
3954	MAZ	nenalezeno		kult. vrst.	kult. vrst.
3987	KO	nenalezeno		dno	celek
3988	KE	nenalezeno		dno	celek
3989	MAZ	62	2153	dno	celek
3990	MAZ	52	1921	dno	celek
3991	hliněné závaží	nenalezeno		dno	celek
3997	KA	3	5260	dno	celek
3998	KA	28	4028	dno	celek
3999	ŠI	nenalezeno		dno	celek
4000	MAZ	11	2215	dno	celek
4001	MAZ	61	2107	dno	celek
4002	KE	7	702	dno	celek
4003	KE	37	1532	dno	celek
4004	KE	nenalezeno		dno	celek
4005	MAZ	nenalezeno		dno	celek
4006	KE	nenalezeno		dno	celek
4007	KO	nenalezeno		dno	celek
4008	UH	nenalezeno		dno	celek
4012	KA	nenalezeno		dno	celek
4013	KE	3	55	dno	celek
4014	MAZ	nenalezeno		dno	celek
4030	parohový sekeromlat	AÚ AVČR		40	J 1/2
4031	kostěné obložení	AÚ AVČR		56	seg. 3
4083	vzorek výplně	samostatně uloženo		dno	celek

Tab. 9. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1890.

Objekt č. 1891

Číslo sáčku	Obsah sáčku	Počet kusů	Celková váha [g]	Vrstva [cm]	Část objektu
3787	KE	32	133	nad objektem	kult. vrs. + ornice
3788	STM	27	158	nad objektem	kult. vrs. + ornice
3789	ŠI	1	2,8	nad objektem	kult. vrs. + ornice
3790	FE	AÚ AVČR		nad objektem	kult. vrs. + ornice
3791	KO (přepálena)	prázdný sáček		nad objektem	kult. vrs. + ornice
3796	KE	68	418	40-dno	JV 1/2
3797	KO (paroh+zuby)	35	105	40-dno	JV 1/2

3798	MAZ	11	74	40-dno	JV 1/2
3799	KA	3	50	40-dno	JV 1/2
3809	KE	17	315	40-dno	SZ 1/2
3810	KA	2	407	40-dno	SZ 1/2
3811	KO	5	59	40-dno	SZ 1/2
3812	UH	6	14	40-dno	SZ 1/2
3867	KO	19	49	40-dno	SZ 1/2
3868	MAZ	2	7	40-dno	SZ 1/2
3869	UH	2	5	40-dno	SZ 1/2
3870	KA	2	197	40-dno	SZ 1/2
3871	KE	40	327	40-dno	SZ 1/2
3800	KE	59	588	0-20	SZ 1/2
3801	KA	2	335	0-20	SZ 1/2
3802	KO	8	26	0-20	SZ 1/2
3803	MAZ	19	52	0-20	SZ 1/2
3804	UH	8	69	0-20	SZ 1/2
3805	ŠI	1	3,2	0-20	SZ 1/2
3806	KE	56	483	20-40	SZ 1/2
3807	KO	14	208	20-40	SZ 1/2
3808	MAZ	25	88	20-40	SZ 1/2
3895	KE	33	195	20-40	JV 1/2
3896	KO	5	7	20-40	JV 1/2
3897	MAZ	4	16	20-40	JV 1/2
3898	KA	1	3	20-40	JV 1/2
3872	KE (nádob)	14	456	20-40	SZ 1/2
3892	KE	21	228	kult. vrt. nad obj.	SZ 1/2
3893	MAZ	1	16	kult. vrt. nad obj.	SZ 1/2
3894	KO	1	2	kult. vrt. nad obj.	SZ 1/2
3902	KE	39	219	0-dno	JV 1/2
3903	MAZ	11	23	0-dno	JV 1/2
3904	KO	3	5	0-dno	JV 1/2
4081	vzorek výplně	samostatně uloženo ARUP		40-60	celek
4082	vzorek výplně	samostatně uloženo ARUP		0-40	celek

Tab. 10. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1891.

10.6 Seznam zkratek

m n. m. - metrů nad mořem

str. - stránky

kap. - kapitola

obr. - obrázek

r. - rok

č. - číslo

s. č. - sáček číslo

M. O. - sídlištní objekt

KE - keramika

KA - kámen

Uh - uhlík

KO - kost

Maz - mazanice

Fe - kov

ŠI - štípání industrie

Kult. vrst. - kulturní vrstva

Seg. - segment

Obj. - objekt

Š x V - šířka x výška

tl. - tloušťka

hm. – hmotnost

11 Použitá literatura

BÖHM, Jaroslav. Rozšíření kultury únětické. *Památky archeologické XXXIV.* 1924, str. 1-14.

— Únětické nálezy na Pardubicku. *Památky archeologické XXXVIII.* 1932, str. 47-49.

ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. Hroby u Dražkovic. *Památky archeologické XII.* 1885, str. 31-38.

ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. Řadové hroby u Dražkovic. *Památky archeologické XII.* 1884, str. 474-475.

ČISTECKÝ, Diviš z Šerlingu. V kruhovce Mikulovické. *Památky archeologické XIX.* 1901, str. 357.

ČURDA, Tomáš. Záchranný výzkum v Blatě. *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech XI/1.* 1984, str. 19-39.

DEMEK, J. a kol. *Zeměpisný lexikon ČR - Hory a nížiny.* Brno, 2006. ISBN 80-86064-99-9.

FELCMAN, Jan. Archeologická vycházka do Východních čech. *Památky archeologické XVIII.* 1899, str. 411-424.

FILIP, Jan. *Pravěké Československo.* Praha, 1948.

FROLÍK, Jan. *Archeologické nálezy Chrudimsko.* Chrudim, 1981.

HÁJEK, Ladislav. Jižní Čechy ve starší době bronzové. *Památky archeologické XLV.* 1954, str. 115-192.

HANÁKOVÁ, Hana. Hromadný únětický hrob v Blatu, okr. Pardubice. *Časopis národního muzea.* 1974, str. 110-117.

HÁSEK, Ivan. Dva příspěvky v pohřebním ritu starší doby bronzové. *Časopis národního muzea.* 1974, str. 105-109.

HONZA, J. O nálezu bronzu u Starého Bydžova. *Památky archeologické XVI.* 1893, str. 93-95.

JIRÁŇ, Luboš a kol. *Archeologie pravěkých Čech 5: Doba bronzová.* Praha, 2008. ISBN 978-80-86124-78-0.

KAŠPÁREK, F. - NOVÁK, M. - BURGERT, P. Sídliště únětické kultury z katastru Starých Jesenčan (okr. Pardubice). *Východočeský sborník historicky* 17. 2010, str. 3-19.

MACKOVČIN, P. - SEDLÁČEK, M. *Chraněná území ČR sv. IV Pardubicko*. Praha, 2002. ISBN 80-86064-44-1.

MOUCHA, Václav. Lokální vývoj únětické kultury v Čechách. *Památky archeologické* 52. 1961, str. 159-165.

— Starobronzový hromadný nález ze Starého Bydžova. *Památky archeologické* LXV. 1974, str. 241-277.

MUSIL, Jan. Zpráva o záchranném archeologickém výzkumu v Rosicích u Chrasti. *Chrudimské vlastivědné listy*. 2005, str. 13-14.

PLEINER, Radomír - RYBOVÁ, Alena. *Pravěké dějiny Čech*. Praha, 1978. ISBN 509-21-858.

PLEINEROVÁ, Ivana. Problém původu a datování únětických terčovitých náušnic. *Archeologické rozhledy* XIX. 1967, str. 767-781.

PODBORSKÝ, Vladimír. *Dějiny pravěku a rané doby dějinné*. Brno, 2006. ISBN 80-210-4153-6.

RATAJ, Jan. Únětické pohřebiště v Chrudimi. *Archeologické rozhledy* IV. 1952, str. 100-101.

ROSŮLEK, František. *Předhistorické památky, objevené v letech 1914-1915*. Musejní spolek v Pardubicích 1915-1916. Pardubice, 1915-1916.

SEDLÁČEK, Radko. Záchranný archeologický výzkum při stavbě silnice I/37 Jesničanky - Medlešice v roce 2004 a 2005. *Zpravodaj muzea v Hradci Kralové* 32. 2006, str. 90-95.

SEDLÁČEK, R. - HALAMA, J. - JÍLEK, J. Nové germánské sídliště s nálezy terrý sigillaty v Mikulovicích, okr. Pardubice. In: Droberjar, E. – Komoróczy, B. – Vachútová, D. (eds.) *Barbarská sídliště: chronologické, ekonomické a historické aspekty jejich vývoje ve světle nových archeologických výzkumů (Archeologie barbarů 2007)*. Brno, 2008, str. 161-176.

SEDLÁČEK, R. - KAŠPÁREK, F. - JÍLEK, J. Sídlištní nálezy z doby římské z Mikulovic, okr. Pardubice. In: Beljak, J. – Březinová, G. – Varsik, V. (eds.) *Archeológia barbarov*. Nitra, 2010, str. 371 - 418.

SEDLÁČEK, R. - MUSIL, J. - FROLIK, J. *Výzkumy v Čechách*. Praha, 2008. ISBN 978-80-87365-42-7.

SIGL, J. Medlešice. *Zpravodaj KMVČ*. 1975, str. 18.

SKRUŽNÝ, Ludvík. Únětický hrob v Uhřeticích. *Archologické rozhledy XV*. 1963, str. 501-506.

SMEJTEK, L. - LUTOVSKÝ, M. - MILITKÝ, J. *Encyklopedie pravěkých pokladů v Čechách*. Praha : Libri, 2013. ISBN 978-80-7277-510-1.

SVOBODA, Bedřich. Pardubický kraj v pravěku. *sborník "Pardubice"*. Pardubice, 1940, str. 14 – 25.

SVOBODOVÁ KOLDROVÁ, Dita. *Sídliště únětické kultury v Mikulovicích: bakalářská práce*. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2012. 124 l., 59 l. příl. Vedoucí bakalářské práce doc. Luboš Jiráň.

VENCL, Slavomil. Příspěvek k poznání vychodočeské skupiny šáreckého stupně keramiky volutové. *Práce musea v Hradci Králové, serie B, sv. V*. Hradec Králové, 1963. str. 3-64.

VOKOLEK, Vít - RYBOVÁ, Alena. Terénní výsledky komplexního výzkumu v Plotištích nad Labem. *Archeologické rozhledy XXIV*. 1972, str. 328-336.

VOKOLEK, Vít - SIGL, Jiří. Zachranné výzkumy a další terénní akce AO KMVČ provedené v roce 1977. *Zpravodaj KMVČ V*. Hradec Králové, 1978, str. 3-11.

VOKOLEK, Vít. Depot hřiven z Koloděj u Pardubic. *Archeologické rozhledy 29*. 1977, str. 566.

— Medlešice. *Zpravodaj KMVČ XIII*. 1986, str. 15-16.

— *Počátky osídlení východních Čech*. Hradec Králové, 1993. ISBN 80-85031-02-7.

— Pravěk. In: Šebek, F. (ed.) *Dějiny Pardubic, 1. díl*. Pardubice, 1990.

— *Pravěk východních a severovýchodních Čech*. Hradec Králové, 1962.

— Únětické nálezy z Blata. *Archeologické rozhledy XXXIV*. 1982, str. 297-302.

— Únětický hrob ve Vinarech. *Archeologické rozhledy XVII*. 1965, str. 551- 552.

— Únětický kostrový hrob z Předměřic n. L. *Archeologické rozhledy XXXVII*. 1985, Sv. 2, str. 669-670.

— Záchranný výzkum v Úhřeticích v r. 1977. *Zpravodaj Krajského muzea východních Čech*. 1978, str. 12-19.

VOREL, Petr. *Navštivte Pardubický kraj*. Pardubice, 2006.

11.1 Seznam obrazových příloh

Obr. 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Chronologická tabulka.	46
Obr. 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Rozdělení sídelních regionů - Jiráň, 2008.	47
Obr. 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Poloha Mikulovic na mapě. Zdroj - https://maps.google.cz/	47
Obr. 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Plánek rozmístění parcel na lokalitě "V Loučkách" - žlutě zvýrazněná parcela 241/6.	48
Obr. 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Nálezová situace se zakreslenými objekty na parcele 241/6.	49
Obr. 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Splený kus nádoby, střep č. 34 z obj. č. 1981.	50
Obr. 7. Mikulovice, okr. Pardubice. Druhá část splené nádoby z obj. č. 1891.	51
Obr. 8. Mikulovice, okr. Pardubice. Částečně složená nádoba z obj. č. 1891.	52
Obr. 9. Mikulovice, okr. Pardubice. Částečně složená nádoba z obj. č. 1891 - podhled shora.	53
Obr. 10. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1870-1872.	54
Obr. 11. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. 1873 a 1874.	55
Obr. 12. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1875-1877.	56
Obr. 13. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1878 a 1879.	57
Obr. 14. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1880.	58
Obr. 15. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1881 -1883.	59
Obr. 16. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1890.	60
Obr. 17. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1891.	61
Obr. 18. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1892 a 1893.	62
Obr. 19. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1894 a 1895.	63
Obr. 20. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1896 a 1897.	64
Obr. 21. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1898 a 1899.	65
Obr. 22. Mikulovice, okr. Pardubice. Kresebná dokumentace obj. č. 1900 - 1902.	66
Obr. 23. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1878, 1897, 1880, 1896, 1897 (kresba J. Málek).	67
Obr. 24. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).	68
Obr. 25. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).	69
Obr. 26. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).	70

Obr. 27. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).....	71
Obr. 28. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).....	72
Obr. 29. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1890 (kresba J. Málek).....	72
Obr. 30. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).....	73
Obr. 31. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).....	74
Obr. 32. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).....	75
Obr. 33. Mikulovice, okr. Pardubice. Keramika z obj. č. 1891 (kresba J. Málek).....	76
Obr. 34. Mikulovice, okr. Pardubice. Štípaná industrie z obj. č. 1890 a 1891 (kresba J. Málek).	77

11.2 Seznam tabulkových příloh

Tab. 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1878.	27
Tab. 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1879.	27
Tab. 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepu z obj. č. 1880.	28
Tab. 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1890.	31
Tab. 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1891.	33
Tab. 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1896.	36
Tab. 7. Mikulovice, okr. Pardubice. Tabulka střepů z obj. č. 1897.	36
Tab. 8. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1870-1883 a 1892-1902.	79
Tab. 9. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1890.	80
Tab. 10. Mikulovice, okr. Pardubice. Soupis nálezů z obj. č. 1891.	81

11.3 Seznam grafů

Graf 1. Mikulovice, okr. Pardubice. Počet kusů keramiky v jednotlivých objektech.	39
Graf 2. Mikulovice, okr. Pardubice. Počet kusů mazanice v jednotlivých objektech.	40
Graf 3. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1890.	41
Graf 4. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1890.	42
Graf 5. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1891.	42
Graf 6. Mikulovice, okr. Pardubice. Archeologický materiál z obj. č. 1891.	43